

NOVRUZ BAYRAMIMIZ MÜBARƏK!

Bu bir xalq qəzeti

www.adalet.az

ADALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 32 (5864) 20 mart 2021-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Prezident xalqımızı təbrik etdi

Bax: səh-2

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

MƏN ŞEİR YAZANDA SƏNİ TAPIRAM

Bax: səh.10

Hulusi Akardan bayram təbriki:
"Azərbaycanın haqlı
mübarizəsində yanındayıq"

Türkiyə Milli Müdafiə naziri Hulusi Akar türk dünyasının Novruz bayramını təbrik edib.
Bu barədə "Twitter" hesabında paylaşım edən türkəyi nazir qardaş ölkənin Azərbaycana dəstəyini bir daha xatırladıb:

"İki dövlət - bir millət" kimi

kədər və sevincdə birlikdə olduğumuz can qardaşımız Azərbaycanın dünən olduğu kimi, bu gün də haqlı mübarizəsində yanında olduğumuzu bir daha bildirmək istəyirəm. Bu vəsil ilə bütün türk dünyasının da Novruz bayramını təbrik edirəm".

Bu tarixlərdə ictimai nəqliyyat dayandırılır

Nazirlər Kabinetinə
bayram günlərində
ictimai nəqliyyatın
hərəkətinin tənzim-
lənməsinə dair qə-
rar qəbul edib.

Nazirlər Kabinetinə
yanında Operativ
Qərargahda
Trend-ə bildirilib ki,
Nazirlər Kabinetinə bayram günlərində ictimai
nəqliyyatın fəaliyyətinin tənzimlənməsinə dair
qərar qəbul edib.

Qərara əsasən, martın 20-si saat 00.00-dan
martın 29-u saat 06.00-dək Azərbaycan Respub-
likasının ərazisində ictimai nəqliyyatın hərəkəti
dayandırılır.

Səadət Şixiyeva

NO VAXT BİTƏCƏK BU PSİKOLOJİ TƏZYİQ?

Bax: səh.3

ELÇİN

ŞUŞANIN DAĞLARI BAŞI DUMANLI...

Bax: səh.7

Erdoğan Azərbaycana gələcək

"Türkiyə Prezidenti Rə-
cəb Tayyib Erdoğan ya-
xın zamanlarda Azər-
baycana gələcək".

Bu barədə Türkiyə-
nin Kənd təsərrüfatı və
Meşəçilik naziri Bəkir
Pakdəmirli Azərbayca-
nın işğaldan azad olun-
muş ərazilərinə səfəri zama-
ni bildirib.

O, həmçinin işğaldan azad olunmuş bölgələrdə
aqrar sahənin inkişafı üçün Türkiyənin bütün isti-
qamətlərdə Azərbaycana dəstək olacağını, Azer-
baycanın bütün istəklərini Türkiyənin yerinə yetirə-
cəyini qeyd edib.

VAQİF BƏHMƏNLİ

BAHAR SƏXAVƏTİ

Bax: səh.9

FHN gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq

Fövqəladə Hallar Nazirliyi Novruz bayramı ilə
əlaqədar qeyri-iş günlərində gücləndirilmiş iş
rejimində çalışacaq.

Nazirlidən Adalet.az-a verilən məlumatə görə,
bununla bağlı Fövqəladə Hallar naziri general-pol-
kovnik Kəmələddin Heydərovun imzaladığı əmər
əsasən, qarışdan gələn qeyri-iş günlərində vətən-
daşların həyat və fəaliyyətinin təhlükəsizliyinin tə-
min edilməsi, həyat təminatı və digər mühüm əhə-
miyyətli obyektlərdə baş verə biləcək fövqəladə ha-
dislərə çəvik reaksiya verilməsi, onların mümkün
nəticələrinin operativ şəkildə aradan qaldırılması
iştirakının təşkil edilməsi məqsədile Nazirliyin aidiyəti
struktur bölmə və qurumlarına müvafiq tapşırıqlar
verilib.

GÜNCÜLK LƏTİFƏSİ

- Alo: Doktor, xahiş edirəm, tez golun. Arvadımın kor bağışığının
ağrısı tutub!

- Nərəhat olmayıñ. İki il əvvəl arvadınızın kor bağışığını kəsmi-
şəm. Adamda ikinci dəfə kor bağırsaq ola bilməz.

- Dilizdül, doktor. Ancaq adamda ikinci arvad ola bilər.

Prezident xalqımızı təbrik etdi

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik ünvanlaşdırıb.

Təbrikdə deyilir: "Hörmətli həmvətənlər! Sizi əziz Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hamınıza cansağlığı və səadət arzulayıram.

Novruz bayramı bize ulu əcdadlarımıızın təbiətin əbədi nizamına ehtiramını ifadə edən mürqəddəs yadigarıdır. Bu bayram Azərbaycan xalqının qədim və zəngin dünyagörüşünün, gələcəyə nikbin baxışının, bütövlükde milli varlığımızın dolğun təcəssümü olub, mədəni sərvətlər xəzinəmizdə müstəsna yer tutur. Yad təsirlərdən qoruyaraq layiqincə yaşıtdığımız Novruz ənənələri çoxəsrlik keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın, eyni zamanda, bəşər mədəniyyətinə töhfəsidir.

Yaz bayramının Odlar diyarına builkı gəlliği xüsusi əlamətdardır. Şadəm ki, müstəqilliyimizin bu baharına dövlətçilik tariximizdə qızıl hərflərlə əbədi qalacaq ve həyatımıza hələ yeni-yeni nailiyyətlər bəxş edəcək parlaq Qələbə ilə qədəm qoymuşaq. Haqq işi uğrunda mübarizə duyğusundan aldığımız misilsiz mənəvi güclə biz sınaq anında yumruq kimi birleşərək ezel torpaqlarımıza xainçesinə uzanın əlləri kəsmiş, yurdumuzu bədxah düşməndən təmizləmiş və ədaləti qanımız bahasına bərpə etmişik. Ruhumuzun yenilməzliyinin təntənəsinə çevrilən və bizi dünyaya məğrur millet olaraq tanınan şanlı Zəfərimiz Azərbaycana əbədi bahar gətirmiştir.

Xalqımızın qalibiyyət ovqatını bütün qəlbini ilə yaşıdıığı bu bayram günlərində bir daha Vətənimizin ərazi bütövlüyü namine canlarını fəda etmiş qəhrəman övladlarımıza rəhmet dileyir, onların əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edirik.

İrlidə bizi işğaldan azad olunmuş yurd yerlərimizdə nəhəng quruculuq işləri gözləyir. İnanıram ki, yaz fəslinin qurub-yaratmaq əzmimizi artırın yenileşdirici ab havası ilə həməhəng birlik və həmrəylik nümayiş etdirəcək, böyük qayğılış planımızı sülh və əmin-amanlıq şəraitində uğurla gerçəkləşdirəcək, doğma Qarabağı qısa müddətənən dırçəldəcəyik.

Hamınıza bahar əhval-ruhiyyəsi arzu edirəm. Bu bayram öz gəlişi ilə evinizi, ocağınızı bol ruzi-bərəkət və firavənlilik gətirsin!

Novruz bayramınız mübarək olsun!"

Mikayıl Cabbarov Sahibkarlığın İnkışafı Fonduñun strateji hədəflərini açıqlayır

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov Sahibkarlığın İnkışafı Fonduñun strateji hədəflərini açıqlayır.

Adalet.az-in məlumatına görə, bu barədə M.Cabbarov "Twitter" səhifəsində yazıb.

Nazir bildirib: "Sahibkarlığın İnkışafı Fonduñun 2021-2023-cü illər üzrə strateji hədəfləri - sahibkarların maliyyə resurslarına çıxışının genişləndirilməsi innovativ texnologiyalara əsaslanan yeni müəssisələrin yaradılmasına və inkişafına dəstək, Fonduñ dayaniqli inkişafının təmin edilməsidir".

BAYRAM SEVİNCLİ HUMANİST ADDIM

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Siyahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Müzəffər Ordumuzun 30 ilə yaxın işğal altında qalan torpaqlarımızın erməni terrorçularından azad edilməsi qələbəsindən sonra, möhtərəm Prezident Novruz Bayramı ərefəsində xalqımıza daha bir sevinc yaşatdı. 625 məhkumu əhatə edən əvə Sərəncamı imzalayaraq, müxtəlif qanuna zidd əməllərinə görə məhkumluq həyatı yaşıyan vətəndaşlarımızın bir çoxunu cəzalarının qalan hissəsini bağışlayaraq, əvə etdi və onların ailə üzvləri, yaşınlarını sevindirdi.

Ölkə başçısı, Azərbaycan xalqının müqəddəs Novruz Bayramı ərefəsində məhkum olunmuş bir sıra şəxslərin, onların ailə üzvlərinin, insan hüquqları müdafiəsi təşkilatlarının Azərbaycan Respublikası Prezidentine verdiyi müstəsna səlahiyyətləri ni rəhbər tutaraq humanist addım atıb.

Prezident İlham Əliyevin əvə Sərəncamı ilə 475 nəfər cəzasının qalan çekilməmiş hissəsinən əvə haqqında müraciətlərinə baxaraq, məhkumların şəxsiyyəti

ni, səhətlərini, törətdikləri cinayətlərin xarakterini və ictimai təhlükəlilik dərəcəsini, cəza çəkdikləri müddəti və həmin müddədə davranışlarını nə-

edilmiş şəxslərin cəzasının çekilməmiş hissəsi yarıyadək azaldılıb, 3 nəfər ömürlük azadlıqdan məhrum edilmə cəzasına məhkum edilmiş nəfər isə cərimə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər cəzadan azad edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu addımları ilə bir daha sübut edir ki, hakimiyyətdə olduğu dövrə Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu humanizm ənənələrini uğurla davam etdirir. Prezident bu illər ərzində imzaladığı əvə Sərəncamları ilə on minlərlə vətəndaşlarımızı öz ailələrinə qaytararaq, bir daha hətta cənayət eməli törədən vətəndaşlarımızın və onların ailə üzvlərinin də talelərinə bigənə olmadığını nümayiş etdirir. "Ədalət" qəzeti olaraq biz də əvə olunanları təbrik edir, onların Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bu humanist addımdan nəticə çıxaracaqlarına, gələcəkdə dövlətimizə, xalqımıza, millətimizə layiqli vətəndaş olacaqlarına inanırıq.

Rüstəm Hacıyev

Parlementin komitəsi onlayn iclas keçirdi

Milli Məclisin Əmək və sosial siyaset komitəsinin növbəti onlayn iclasında iki məsələyə baxılıb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsindən Adalet.az -a verilən məlumatata görə,

Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin Əmək qanunvericiliyi sektorunun müdürü Ziya Qasimov təqdim edib.

Bildirib ki, ölkədə həyata keçirilən sosial islahatlar nəticəsində sosial

internet portalı sayəsinde bu gün hər bir vətəndaş özüne aid əmək müqaviləsi, fərdi uçot, pensiya kapitalı, sosial təminat növləri, torpaq-pay mülkiyyəti, əllilik, reabilitasiya, ödənilmiş məcburi dövlət sosial şigorta haqları və s. ilə bağlı məlumatları FİN nömrəsi ilə həmin internet portalı üzərindən əldə edə bilir. Bu da şəhadətnamələrin kağız daşıyıcıda verilməsinin aktuallığını aradan qaldırır.

Deputatların nəzərinə çatdırılıb ki, "Dövlət sosial şigorta sistemində fərdi uçot haqqında" qanunda ümumilikdə 10 əlavə və dəyişiklik nəzərdə tutulur. Təklif olunan dəyişikliklər qəbul edildikdən sonra fərdi uçot sisteminə proseslərin tam elektronlaşmasına mane olan hallar aradan qaldırılacaq, elektron pensiya sisteminin əhatə dairəsi genişlənəcək və qənaət edilmiş xərclər vətəndaşların sosial müdafiə-

sinin gücləndirilməsinə yönəldiləcək. Əmək Məcəlləsinə təklif olunan redakte xarakterli 3 əlavə və dəyişiklik də bu qanuna ediləcək dəyişikliklərdən qaynaqlanır.

Sonra iclasda iştirak edən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin şöbə müdürü Elnur Abbasov müzakirəye çıxarılmış qanun layihərini şərh edib.

Fikir mübadiləsinin yekununda komitədə baxılan məsələlər Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Onlayn iclasda Əmək və sosial siyaset komitəsinin sədri Musa Quliyev, Əmək və sosial siyaset komitəsədrinin müavini Məlahət İbrahimqızı və komitə üzvləri Əziz Ələkbərov, Aqil Məmmədov, Rauf Əliyev, Sevinc Hüseynova, İlham Məmmədov, Ziyad Səmədzadə, Səttar Möhbəliyev də iştirak ediblər.

Nicat Novruoğlu

onlayn iclasda mahiyyət etibarı ilə bir-birini təmamilayan "Dövlət sosial şigorta sistemində fərdi uçot haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi (birinci oxunuş) və Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi (birinci oxunuş) barede qanun layihələri-

şigorta, fərdi uçot və pensiya təminati sahəsində formalşmış vahid sistemin fealiyyəti müasir tələblər səviyyəsində təşkil olunub. Azərbaycan Prezidentinin 5 sentyabr 2018-ci il tarixli Sərəncamına əsasən yaradılan "e-sosial.az"

ƏDALƏT •

20 mart 2021-ci il

Qarabağ işgal olan gündən ermənilərin bəd niyyətləri ilk öncə qədim tariximizə tuşlandı.

İşgal etdikləri ərazilərdə təkzibedilməz faktlarına görə dəyişdiləməsi mümkün olmayan tarixi abidələri darmadağın etdirir, hansı ki, Alban abidələridir, üzərində albanlara məxsus dəstisi-xətt vardi, onları da erməniləşdirildilər. Belə

"300-350 min il bundan əvvəl yaması insanların izləri, alətləri və qədim heyvanların aşkar olunmuş sümmükləri ekspedisiyanın sonunda Ermənistən və Qərb ölkələrinin müzeylərinə göndərilir və yaxud müxtəlif ölkələrə qanunsuz şəkildə satılır. Bu cür "səxavətliliyin" qarşılığında isə xaricdən gətirilən "alımlar" öz

yaınstitutun əməkdaşı tarix üzrə fəsəfə doktoru Azad Zeynalov həmin rayona ezmə olundu. Ermənistən və İngiltərə, İrlandiya, İspaniya, İtaliya və digər ölkələrin arxeoloji "ekspedisiyalar"ının, alımlarının apardıqları qanunsuz arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar edilmiş tapıntılar qablaşdırılmışlaraq Bakıya gətirildi. Bakıda Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu

"Erməniləşdirilən", eksponatları xaricə satılan Azix mağarası: "Prezidentin izi ilə"

xəbərləri mütəmadi olaraq erməni mətbuatı yazarırdı. Amma elə tarixi məkan və abidələr var ki, onların üzərində daha asan "erməniləşdirmə" əməliyyati aparmaq mümkün olurdu.

Satılan eksponatların taleyi

Belə abidələrdən biri də dünyanın ən qədim insan məskənlərindən sayılan, Azərbaycanın Füzuli şəhərindən 16 km aralıda - Tuğ kəndində yerləşən, Quruçay sahilindəki məşhur Azix mağarasıdır. Burda aşkarlanmış qədim insanların izləri, alətləri və qədim heyvanların aşkar olunmuş sümmükləri o qədər qədimdir ki, onu konkret olaraq hansısa bir xalqa aid etmək düzgün olmaz. Azix insanı bu ərazilərdə min illərdir yaşayın yerli əhalinin-azərbaycanlıların ulu əcdadlarıdır. Əlbəttə ki, belə qədim məskənlərin, 1828-ci ildə İmparalist Rusyannın tabor halında Qarabağa köçürüyü ermənilərlə yaxından -uzaqdan heç bir əlaqəsi yoxdu. Buna baxmayaraq ermənilər bu qədim mağaranan istifadə etməyə də nail ola bilmişdilər. Məsələn, ötən il AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun Qafqaz siyaseti şöbəsinin müdürü, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Elnur Kəlbizadə bildirmişdi ki, Azix mağarasında aparılan qanunsuz qazıntı işlərinə 2002-ci ildən başlayaraq İngiltərə, İrlandiya, İspaniya və İtaliyanın arxeoloji "ekspedisiyalar" cəlb edilir:

əsərlərində Azix mağarasını "erməni abidəsi" kimi təqdim etmək tapşırığı verilir".

Əlbəttə ki, fakt hər birimizi dərin-dən yaralayır, hiddətləndirirdi.

Qalmaz belə qalmaz dünya

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 44 günlük rəşadətindən sonra erməni işgalindən azad edilən torpaqlarımızdan biri də Tuğ kəndi, dolayısı ilə Azix mağarası oldu. Qələbədən dərhal sonra dövlətimiz tariximizin sübutu olan qədim abidə və məskənlərin mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini önə çəkdi. Təcili olaraq Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin nümayəndəsi ilə birgə AMEA Arxeologiya və Etnoqrafi-

tərəfindən araşdırıldı, təhlil edildi və nəhayət, bu barədə Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunə məlumatlar verildi. Bununla əlaqədar olaraq artıq Azərbaycan Respublikası Prokurorluğununda cinayət işi açıldı və müvafiq tədbirlər həyata keçirilməkdədir.

Ermənistənin işgalçi mahiyyətinin beynəlxalq müstəvidə bir daha ifşa edilməsi, təqsirkar şəxslərin beynəlxalq və milli qanunvericiliyinin tələblərinə əsasən məsuliyyətə cəlb edilməsi və sanksiyaların tətbiq olunması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən beynəlxalq qurumlara müraciət edilməklə mümkün olan bütün tədbirlərin görülməsi təmin edilməkdədir.

Tuğə səfər

Bu gün-martın 17-də mətbuat nümayəndələrinin işğaldən azad edilən Füzuli və Xocavənd rayonlarına səfəri təşkil edilib.

"Prezidentin izi ilə" adlı mediaturun iştirakçıları Füzulinin işğaldən azad olunmuş ərazilərinə, dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biri sayılan Azix mağarasına gedib.

Erməni valdalızmini öz gözləri ilə görüb işıqlandıracaq mediamız getdikləri məkanlardan yazacaqları dəyərli məqalələrlə beynəlxalq aləmə çatdırılacaq səsimizə səs vərəcəyinə şübhəmiz yoxdu.

Əntiqə Rəşid

Səadət Şixiyeva

NƏ VAXT BİTƏCƏK BU PSİKOLOJİ TƏZYİQ?

Yenidən nifrət etdiyimiz qapanma və sərt karantini gündəmə gətirənlərdə məntiq problemi var.

Məntiq testindən keçirilərlərə, yüksək qiymət alacaqlarına inanmiram. Metronu bağlayıb 20 dəqiqəlik yolu avtobuslarda 1.40-yə çatıraraq insanları zülmə salanlar guya səhhət qeydinə qalırlar?

İnsanları xeyir iş üçün kiçik yiğincəqlərə görə böyük cərimələr edənlər bir gün M 1 ya M 2 ilə işe getməyə məcbur edilməlidirlər. Yiğincəqlərə yoluxma ehtimalı var, avtobuslarda yoxdur? Avtobuslarda məcburi "səyahət" edərlərsə, onda "bu zövqü" anıllarlar.

Həmə bu gülünç qərarlarla kinaya edir, "metroda yoluxma ehtimalı var, 50-60 adamın sıx şəkil-də gedib gəldiyi avtobusda karona yoxdur?" deyirlər...

Üç liderin fərqi

HİTLER: Mən yixılsam Almaniya yox olar.
STALİN: Mən getdiyimdə kapitalistlər sizi pişik balasını boğan kimi boğacaq.
ATATÜRK: Mənim kiçik vücudum əlbət bir gün torpaq olacaqdır. Fəqət Türkiyə Cumhuriyyəti sonsuzadək ölümsüz qalacaqdır.

Paylaşdı:
İbrahim Nəbioğlu

Türkiyədə PKK-ya qarşı əməliyyat: HDP-çilər saxlanıldı

İstanbulda PKK terror təşkilatına qarşı antiterror əməliyyatı keçirilib.

İstanbul Polis İdarəsinin Terrora qarşı Mübarizə İdarəsinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində barələrində axtarış elan edilən 15 nəfərdən 10-u saxlanılıb.

Onların arasında HDP-dən olan rəhbər şəxslər də var.

Daha 5 şübhəlinin axtarışı istiqamətində əməliyyatlar davam edir.

MEHRİBAN

Elxan Şükürlü

Ağdamda Cümə Məscidinin qapısına yazılan ayələr

Böyük Həzrət Əlinin sözüdür: "Allahın heç sevədiyi kəsərdən biri qarşıq dövrdə məmləkətinə fitnə çıxaranlardır".

Şübhəsiz ki, 44 günlük Qarabağ savaşını qalibiyətlə yekunlaşdırıbilməyimizdə həmin vaxt ölkənin içərisində fitnə çıxmaması, qarşıqliq yaranmaması da çox önəmli rol oynadı.

Hakimiyyət iddiası olan bütün, hətta ən radikal, barışmaz sayığımız siyasi partiyalar belə, hakimiyyətə qarşı çıxışlarını dayandırdı, birmənəli şəkildə Ordumuza dəstəyini ifadə etdi; hər kəs ölkəmizin qələbə qazanması üçün əlindən nə gəlirdisə, onu da ortaya qoymağa çalışdı; heç bir partiya iç-də qarşıqliq salmağa, fitnəkarlıq etməyə qalxmada...

Qısaşı, Qarabağ, 44 günlük savaş siyasi baxımdan bölünmüş, parçalanmış millətimizi yenidən topçularıb birləşdirdi, həmin anadək fərqli siyasi səngərlərdə olanları eyni səngəri qorumağa və bir-birinə etibar etməyə mükəkkəf əsgərlərə çevirdi...

Əslində, illərdir ölkənin taleyini düşünən hər kəsin arzusu, istəyi də elə məhz budur: millət bir olsun, birgə olsun, ümummilli məsələlərdə həmrəylilik, təpər və qeyrət göstərsin! Çünkü biz ancaq bir olanda, birgə olanda uğur qazana, qalib gələ bilirik! Bütün faciələrimizsə ancaq birləyimiz pozulduğum, içimizə nifaq toxumu səpildiyi, daxilimizdəki Şeytanların öz maraqları naminə ortaya düşüb, fitnə sallığı, qarşıqliq yaratdığı zamanlarda olub!

...Bu gün ölkənin 48 partiyasının rəhbər və təmsilciliyilə birgə Ağdam - düşmənin darmadağın etdiyi, daşı daş üstə saxlamadığı və bize əsl düşmənlərimizin kimliyini, gerçək mahiyyətini yaxşı anladan bu kabus şəhərimizə ayaq basarkən, mən, ilk növbədə, içdə milli birliyin yaradılmasının və qorunub saxlanmasından bundan sonra daha çox gərəkli, əhəmiyyətli olduğunu bir daha anladım, dostlar!

Anladım ki, viran, xaraba qoyulmuş Qarabağımızı yenidən dirçəltmək, Cənnətə çevirmək və daha möhkəm qorumaq üçün bizim birgəlikdən, birlilikdən başqa yolumuz, çərəmiz qalmayıb! Yoxsa bu azığın düşmənlərimiz yenə yaratdığımız bir boşluqdaca, fürsət tapıb, bütün Azərbaycanı Ağdamın indiki halına salarlar!

Yenidən doğma yurdularımızın, evlərimizin, atababalarımızın məzarlıqlarının bu kökə düşməsini, milli qırurumuzun ayaqlar altına sərilməsini istəmirik, 44 gün ərzindəki birləyimizi, mübarizə əzm və ovqatımızı mütləq bundan sonra daha çox qoruyub saxlamalı, daha çox gücləndirməliyik, dostlar!

İqtidarda və ya müxalifətdə durmasından asılı olmayaraq, kim bu birləyi pozacaqsa, bilin ki, fitnəkardır, bu millətdən deyil və ölkəni vəhşi, yırtıcı bir düşmən qarşısında zəif buraxmaq istəyir!

...Bu gün Ağdamda ziyarət etdiyimiz Cümə Məscidinin qapısına "Quran-Kərim"in "Fəth" surəsindən də bir ayə nəqş edilib. "Quran"ı oxumayanlar, oxuyub da anlamayanlara xatırladım ki, "Fəth" surəsinin ilk 3 ayəsi, sanki, bizi - iqtidarlı, müxalifəli hər kəsə, bütün millətimizə çağırışdır!

Baxın, o ayələrdə nə deyilir: "Biz sənə açıq-aydın bir zəfər bəxş etdik. Ona görə ki, Sənən keçmiş və gələcək günahlarını bağışlaya, Sənə doğru yola yönəldək və bu zəfərlə Səni möhkəmləndirək!"

Inanın, biz Ağdamın bugünkü halını görəndən sonra da nəticə çıxarmayacaqsa, 44 günlük qələbənin həm də bizi doğru yola yönəltmək üçün Allahın bir lütfü və mərhəmeti olduğunu qəbul etməyəcəyiksə, ağıllanmayacaq, dəyişməyəcək və yənə də hər şeyə köhnə qaydada davam edəcəyiksə, sonda elə Allahın özünü qəzəbləndirəcəyik!

Gəlin, Allahın qəzəbindən qorxaq, Onun sevmədiyi işlərdən uzaq duraq ki, bəlkə, bundan sonra nicat tapan millətlərdən olaq!

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Nº 32 (2213) 20 mart 2021-ci il

(Əvvəli qəzeti 16 mart
səyində)

Rayonun iqtisadiyyatında mühüm rol oynayan heyvandarlıq sahəsinin intensiv inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət verilmişdir. Belə ki, 01 yanvar 2021-ci il tarixə rayonda 23587 baş iribuyuzlu mal, o cümlədən 12145 baş ana mal, 56719 baş qoyun-keçi və 26846 arı ailəsi mövcud olmuşdur. Rayonda arıcılığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün stimullaşdırıcı amillərin həyata keçirilməsi məqsədilə hesabat ilində arıcı-

həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan epizootiya əleyhinə tədbirlərin icrası tam təmin olunmuşdur. Profilaktik tədbirlər vaxtı-vaxtında aparıldıqdan mal-qara arasında yoluxucu xəstəliklərin baş verməsi halları müşahidə olunmamışdır. Keçən il Şəki Regional Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinin Qax məşəbəyiyyi tərefindən mövcud məşələrin qorunub mühafizə olunması, bərpa edilməsi və yeni məşələrin salınması istiqamətində müəyyən işlər görülmüşdür. Hesabat ilində müəssisə tərefindən 2.5 hektar sahədə findiq, 11.5

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkışafı Agentliyi

Bunlardan 930 nəfər müalicə alaraq sağalmış, 23 nəfəri COVID-19 xəstəliyindən vəfat etmiş, 35 nəfər vətəndaşdan isə ölümündən sonra götürülen testim nəticəsi pozitif olmuşdur. 01 yanvar 2021-ci il tarixə 4 nəfər koronavirus xəstəsi respublikanın müxtəlif xəstəxanalarında, 55 nəfər isə evdə müalicəsini davam etdirmişdir.

Hesabat ilində rayon Mərkəzi Xəstəxanasında 2-ci Vətən müharibəsində yaralanmış 136 nəfər əsgər müalicə almışdır. Onlardan 77 nəfəri sağalaraq həbi hissələrə qayıtmış, 59 nəfəri isə

BU VƏTƏNİN TORPAĞINA, SUYUNA...

lıqla məşğul olan 899 nəfər sahibkara dövlət vəsaiti hesabına 268.4 min manat məbləğində subsidiya ödənilmişdir. Turaklı kəndində 61 arıçını birləşdirən ümumi arı ailələrinin sayı 600 ədəd olan "Şan bali" İstehsal Kooperativi yaradılmışdır.

Ötən il respublikaya idxlə olunan yüksək məhsuldar 29 baş cins düyənin heyvandarlıqla məşğul olan 10 nəfər sahibkara 50 faiz güzeştə lizinq yolu ile satılması təmin olunmuşdur. İl ərzində rayonda fealiyyət göstərən 4 özəl inkubatorda 300 minden çox cüce çıxarılara satışı təmin olunmuşdur. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində heyvandarlıq məhsulları istehsalının da intensiv artımı təmin olunmuş, nəticə etibarı ilə 2019-cu ilde müqavilədə ət istehsalı 3 ton artaraq 3040.8 tona, süd istehsalı 0.2 ton artaraq 16115.5 tona, yumurta istehsalı 1 min ədəd artaraq 7 milyon 916 min ədədə çatmış, yun istehsalı 102.1 ton olmuşdur.

Rayonda mövcud mal-qaranın sağlamlığının qorunması, əhalinin sağlam və keyfiyyətli heyvandarlıq məhsulları ilə təmin olunması üçün 2020-ci ildə

olaraq aparılmasına ciddi ehtiyac vardır.

Hesabat dövründə yolların əsaslı təmiri və abadlıq işlərinin görülməsi ilə bağlı bündən nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına şəhərin Azərbaycan prospekti, M.F.Axundov, Ş.Rustaveli, İ.Şamil, M.Ə.Sabir, M.Rahim Küçələrinə, M.Dilbazi küçəsinin 1 döngəsinə, C.Cabbarlı küçəsinin 4 döngəsinə və Heydər Əliyev prospektinin 8 döngəsinə asfalt-beton örtüyü salınmışdır. Şəhərin Azərbaycan prospekti, İçəribazar, Ş.Rustaveli, İ.Şamil, M.Ə.Sabir, M.F.Axundov, İ.Abdullayev, M.Maqomayev, S.Pişəvəri, F.Xoyski, X.Əgamirov küçələrində və C.Cabbarlı küçəsinin 2 döngəsində abadlıq işləri aparılmışdır. Həmçinin Şəki-Qaz-Zaqatala avtomobil yolunun Qax şəhəri ərazisindən keçən hissəsinin işıqlandırılması işləri aparılmışdır.

Mənzil fondu hesabına şəhərin H.Əliyev prospekti 8 və 105 sayılı kommunal yaşayış binalarının həyətlərində xeyir-sər yerinin tikintisi, Ü.Hacıbəyov küçəsi 8Q sayılı kommunal yaşayış binalarının fasadı rənglənmiş, girişlərində blokların dam örtüklerinin təmiri işləri aparılmışdır. Qax şəhəri H.Əliyev prospekti 6, 8, 78, 98, 105 və 107 sayılı kommunal yaşayış binalarının həyətlərində asfalt-beton örtüyü salınmışdır.

Qax şəhərində istismar müdafiə başa çatmış çoxmənzilli binaların sakınlarının mənzil-məşət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə 48 mənzilli yaşayış binalarının tikintisi başa çatdırılmış, hazırda kommunikasiya xələrinə qoşulma işləri aparılır.

Keçən il Amanlı kəndində modul tipli ibtidai məktəb tikilərə istifadəyə verilmiş, Qax Peşə Liseyinin 2 emalatxanası əsaslı te-

mir olunmuş, Qaxingiloy kənd 19 sayılı körpelər evi-uşaq bağçasının əsaslı təmir işləri davam etdirilmişdir. Hesabat dövründə Ağçay kəndində 3 mərtəbəli otel binasının və Heydər Əliyev Fondu tərefindən Qaxingiloy kənd mədəniyyət evinin tikintisi işləri, həmçinin Qax şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması işləri davam etdirilmişdir.

Ötən il Əmek ve Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyi tərefindən Qax şəhərində, Ləkit və Lələli kəndlərində 1-ci Qarabağ məharibəsi əllilərinə 5 ədəd fərdi yaşayış evinin tikintisinə başlanılmış, işlər hazırda davam etdirilir.

Hesabat ilində rayon İcra Həkimiyəti tərefindən 75 fərdi yaşayış evinin tikintisinə, 18 fərdi yaşayış evinin istismarına, eyni zamanda 7 sahibkarlıq obyektiinin tikintisinə və 9 sahibkarlıq obyektiinin istismarına icazə verilmişdir.

Hesabat dövründə "Qax Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" publik hüquqi şəxsin 104 nəfər həkimi və 394 nəfər orta tibb işçisi əhaliyə xidmət göstərməşdir. Bunlardan 2020-ci ildə 35 nəfər həkim və 38 nəfər orta tibb işçisi ixtisasartırma kurslarında olmuşdur. Ötən il Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında stasionara 2126 nəfər xəstə müraciət etmiş və müalicə almışdır.

Koronavirus infeksiyasının aşkarlanması məqsədilə rayonda 2020-ci ilin mart ayından ilin sonuna dek 7765 nümunə götürülmüşdür. Onlardan 1047 nəfərdə testim nəticəsi pozitif olmuşdur.

müalicəsini davam etdirmək üçün respublikanın digər xəstəxanlarına göndərilmişdir.

Hesabat dövründə rayon üzrə 167 nəfər həbi xidmətə yola salınmış, eyni zamanda 167 nəfər həbi xidmətənə tərxis olunmuşdur. Ötən il rayonda 91 cinayət hadisəsi baş vermiş, cinayətlərin açılma faizi 98.9 faiz olmuşdur. İl ərzində qeydə alınmış cinayətlərdən 2-ci ağır, 48-i az ağır və 41-i isə böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlər olmuşdur. Qeydə alınmış cinayətlərdən 31-i şəxsiyyət əleyhinə, 30-u mülkiyyət əleyhinə, 29-u ictimai qayda və ictimai təhlükəsizlik əleyhinə, 1-i isə dövlət həkimiyəti əleyhinə olan cinayətlər olmuşdur. Ötən il 57 nəfər inzibati qaydada həbs edilmiş, 57 min manat məbleğində cərimə tətbiq edilmişdir.

Son olaraq bir məsələni də xüsusi vurgulamaq lazımdır ki, Milli Ordu sıralarında xidmətə olan qaxlı gənclər də digər vətənpərvər gənclərimiz kimi II Qarabağ məharibəsi zamanı vətənin erməni işgalçılardan azad edilməsi uğrunda igidlik və mərdlik nümunəsi göstərmişlər. Qaxlılar Vətən məharibəsi zamanı şəhid olan həmyerlilərinin xatirəsini həmişə əziz tuturlar. Rayon rəhbərliyi şəhid ailələrinə, vətən məharibəsi döyüşlərinin iştirakçılarına müntəzəm qayğı və diqqət göstərməklə onların vətən, xalq sevgisini nümunə göstərir, adlarını uca tutur.

Məzahir ƏHMƏDZADƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MƏLİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

20 mart 2021-ci il

Martın 13-ü Ağdam şəhərini siyasi partiya sədrleri və üzvləri də iştirak edirdi. Adalet.az saytı olaraq uzun illərdən sonra işgaldən azad olunan Ağdamda səfər edən siyasilərin təsəssüratlarını təqdim edirik.

Böyük Qurtuluş Partiyasının sədri, Millət vəkili Fazıl Mustafa Ağdamın yaxın gələcəkde abad şəhərə çevriləcəyinə inandığını vurgulayıb:

"Azərbaycandakı siyasi partiyaların mütləq əksəriyyəti Ağdam səfərində iştirak etdi. Prezident Aparatının və Siyasi Partiyalarla əlaqlı şəbəsinin müdürü Ədalet Vəliyevin rəhbərliyi altında səfər baş tutdu. Bir tərəfdən ümidverici hallar keçirdik ki, biz ilk dəfə idi ki, azad olunuş torpaqları ve eyni zamanda bu, böyük hərbi əməliyyatlar sayəsində düşmənin təslim olub geri qaytardığı Ağdamı gördük. Digər tərəfdən de dəhşətli bir mənşənin şahidi olduq. Ağdam erməni vəhşiliyinin nümunəsidir. Dünyada çox mühərabələr olub, amma fakt budur ki, Ağdamda olan dağıntı bəlkə də dünyanın heç bir yerdə işgal olunmuş ərazilərdə reallaşdırılmayıb. Ermənilər yaşlılıqlara, əkin yerinə hücküm çəkən çeyirkə sürusu kimi Ağdamı viran qoyublar. Amma ümidverici hal budur ki, çox yaxın gələcəkde başlanmış bu quruculu-abadlıq işləri Ağdam şəhərini də əhatə edəcək və inanıraq ki, yaxın gələcəkdə Ağdamda gedəndə abad,

gəzel, nümunəvi bir şəhər görəcəyik".

ƏG partiyanın sədri Tural Abbaslı: "Əlbəttəki hamı kimi fərqli, xüsusi hissələr keçirdim. Qürur hissi duyursan ki, torpaqlarımızı geri almışq və artıq tarixi, əzəli ərazilərimiz bizim nəzaretimizdədir və biz burda rahatlıqla, azad şəkildə gəzə bilirik. Fəxr edirsən ki, biz 30 ildən sonra bu doğma yurdumuzu başımıza dik tutaraq qayda bilmışik. Kədərlənirsin ki, torpaqlar uğrunda şəhidler verdik. Bizim 3 minə yaxın igidimiz bu dündən vaxtsız köcdü, qazilərimiz, əllilərimiz oldu. Həmin vətənpərvər əğulların hesabına işgaldən azad edilmiş ərazilərin hazırlı vəziyyətinin acınacaqlı olduğunu görəndə qəzəb hissi keçirirsən. Dağıldımlı, talan və yerlə-yeksan edilmiş kəndlər, binalar, sosial obyektlər, hətta yollar belə buradan hansı vandalların keçdiyini göstərir. Ağdamda qarşıq hissələr keçirdim". Tural Abbaslı

düşmənin Ağ-

d a m d a

dağın edə, yaxud söküb daşıya? Şəhidləsiz, qurbansız torpaq azad edə bil-məzdik. Keçmiş təmas xəttini keç-dikcə anlayırsan ki, işgalçi qüvvələr, vəhşilər uzun illər başlaya biləcək

yeni mühərbiyə güclü şəkildə hazırlanıblar. Öz gözümüzə gör-dük ki, ermənilər tor-

paqları vermə-

m o k

sən. Artıq o torpaqlarda olanda bir-mənalı şəkildə şəhidlərimizin qanı-nın yerdə qalmadığını düşünürsən. Əmin olursan ki, doğrudan da bu qə-dər fədakarlıqlara, qurbana dəyər-miş. Yenə qeyd edirəm ki, həmin dəhşətli mənzərələri, genişmiyagli vandalizm aktlarını müşahidə edəndə, hər bir insan özünü "bu əraziləri çoxdan azad etmək lazımdır" idir. Ağdamda sanki təbiət də dil açıb söyləyi ki, indiye kimi harada idiniz? Yəni bütün bunları gördükcə düşünürsən ki, bu qədər fə-dakarlıqlar boşuna deyilmiş. Şə-hi d i d -

dü, gördü, elə də qayıtdı. Buna görə ilk növbədə müvafiq qurumun rəh-bərliyinə təşəkkür edirəm.. Bunun özü özlüyüdə böyük hadisədir, Azərbaycanda yeni bir siyasi mədə-niyyətin əsası qoyulub. Orda gördük-lərimdən isə şok keçirdim. Həm qor-xudm, həm də sevindim. Oranı gör-sələr biləcəklər ki, mü-haribə necə apa-rılıb. Mən

d ü -
şünərəm ki,
mühərbiyənin başla-
ması, vaxtında dayanması
da düzgün verilmiş qərardır. 3 mü-dafıə xətti var idi. Əger orda döyüş-lər getsəydi, davam eləsədi, bu gün

şəhidlərimiz də 10-15 mini keçordı. Düşmən necə lazımdır hazırlanmış, öz məkriliyindən geri qalmamışdı. Oranı görənlər biləcək ki, no deyirəm. Klaviatura arxasında böyük-bö-yük danışanlar da bilsin ki, niyə da-yandırıldı mühərbi. Bir sözə, düz-gün qərarların nəticəsi idi ki, bu gün qələbə qazandıq və Ağdama, digər Qarabağ ərazilərini də gedə bilirik. Cəmi 44 gün ərzində qələbə qazandıq həm də. Bunu unutmaq olmaz, bunu silmək olmaz.

Eminquey

q u -
dugu müda-
fi sədlərinin bir sira
mətləblərdən xəbor verdiyi-
ni söyləyib:

"Ağdama ayaq basanda bizim ki-minlə, hansı insanlıqdan uzaq top-lumla yanaşı yaşadığımızı anlaysan. Heç olmasa nümunə üçün hər kənd-dən bir ev saxlamış olardı. O boyda Ağdam şəhərində bir daxma, ev, salamat tikili yoxdur. Xarabalıqlardan bilinirdi ki, bura zamanında necə bö-yük ve gözəl şəhər olub. Amma baxırsan ki, fəsistər ateşkes dövründə də iş başında olublar. İnsan nə qədər vəhşi olar ki, mühərabədən sonra məqsədi şəkildə hər bir evi darmal-

larmış. Hər yeri qazib, saysız-

hesabsız səngərlər, atış nöqtələri,

bunkerler hazırlayıblar. Xarabalıqla-

ra çevrilmiş o ərazilərə gedəndə bir

daha sahidi olduq ki, ermənilərin da-

nışıqlar yolu ilə torpaqları qaytar-

aqları barədə vədleri vaxt keçirmek

olub".

Vətən mühərabəsində qardaşı şə-

hid olan partiya sədri işgalçılardan

azad edilən torpaqlara ayaq basanda

qəribə hissələr keçirdiyini, qürurla və

fəxrlə şəhidlərimizin qanının yerdə

qalmadığını dündündüyü söyləyib:

"Biri var Bakıda oturasan və de-

yəsən ki, mənim qardaşım, ailəmiz

bu xalq, millət üçün mübarek davada

öz töhfəsini verdi, biri də var gedib

ışğaldan azad edilmiş ərazilərə ayaq

basaraq reallıqları öz gözünələrə gər-

ebədilən".

Düzdür, bu, bir qədər çətin görünür. Amma hansısa formada zaman-zaman onları da bu müqəddəs tor-paqlara səforlərini təşkil etmək olar. Həmin ərazilərdə döyüşməş şəhidlərin adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində forqlı addımlar atmaq lazımdır ki, ailelər bir daha əmin olsunlar ki, onları övladları əbəs yərə bu dündən vaxtsız köçmədilər, əbəs yərə onları gözüyəşli qoymadılar".

Milli Cobhə Partiyasının sədri, millət vəkili Razi Nurullayev də öz təsəssüratlarını bu cür bölüşüb;

- Azərbaycanın 30 ildən çox bir

yeni siyasi tarixində ilk dəfə idi ki,

bütün siyasi partiyalar, iqtidarı və mü-

xalifət - hamisi bilmədə bir avtobusda

Prezident aparatının söbə müdürü rəh-

bəri Ədalet Vəliyevlə Ağdama sefer

etdi, fikirlərini, təsəssüratını bölüş-

edib. Tehrandan geri dönməzdən öncə Artunyan İran toyyarosının "səhvən" vu-rulduğunu etiraf etsə də, bu səhvi kimin buraxdığını dəqiqləşdirməyib.

Əqrəb onu ölüməndə qurtaran eli sancı-dığı və el sahibini ölüme möhkum etdiyi misali əminəm hamınız bilirsınız. İnsanlıqda payı olmayan ermənilərin əqrəb xarakteri 27 il əvvəl özünü bu şəkilde ifadə etdi. Amma nə fayda İran o gün, bu gün əməlindən el çəkməyib.

Təyyarə olayından sonra
İranın fəaliyyəti

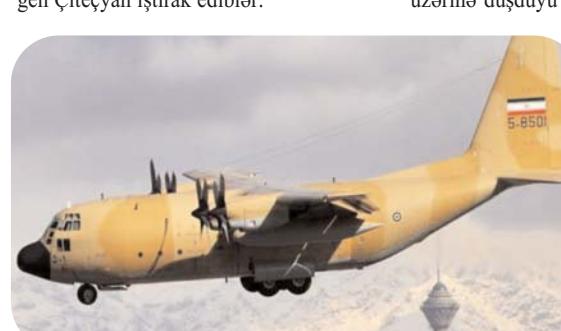
Məqalələrlərində dəfələrlə göstərmiş: İran iş adamlarının 100-dən artıq sirkəti işğaldakı Qarabağda qanunsuz fəaliyyət göstərirdi və ermənilər bunu güzəltidirlər. Bu faktları da İran həm-işə inkar etməyə çalışıb.

Qarabağda yağmalanmış ərazilərdə qarabağlı azərbaycanlıların dişsi-dırnağı ilə tikib -qurduqları evlərin daşını, damını, darvazasını, qapı - pəncərəsini, çonını İранa, İrandan isə Qarabağ ermənilərinə benzin, ərzaq, bəzənse silah-sursat daşışan İran turlarını, Gövhərəqə məscidinin tomirini də unutmadıq.

Uzun sözün qısqası, Ermənistanın keçmiş prezidenti Serj Sərkisyan özü çıxişlarından birində İrannın sayosunda xilas olduqlarını demişdi.

Son olaraq : Hər əməlin arxasında hansısa niyyət dayanır. İnsan kimə və niyə yaxşılıq etdiyini yaxşı bilməlidir. Əslinde yaxşılıq da, pislik də müyyəyən mənada insan üçün xarakterdir. Amma o "yaxşı" əməlin, arxasında mütləq bir fitnə-fasad yatsuşa, əmin olun, gec ya tez o əməl cozasını alacaq. Xatırlatmaq da özüm borc bilirəm koronavirus pandemiyasıyla bağlı İran İsləm Respublikasına ötan il 5 milyon manat yardım göstərmişik...

Əntiqə Rəşid

soh və qəzə, ekipaj ilə əlaqə yaratmaq-
belə çalışmayıblar.

İranın XİN tərəfindən HHQ komissi-yasının hərbi-nəqliyyat təyyarəsinin məhv edilməsinə dair dərç edilmiş nəti-

cələrində təyyarənin məhv edilməsinə görə məsuliyyətin erməni qüvvələrinin

üzərinə düşdüyü bəyan edilmişdi. Beya-

natda qeyd edilmişdi ki, "İranın qəza qur-

banları üçün təzmi-nat almağa və təy-

yarənin məhv edil-məsində günahkar

olanların üzə çıxarı-

laraq cəzalandırı-

masının tələb etməyə

dair iddia irəli sür-

mək haqqı qalır".

Azərbaycanın

Milli Təhlükəsizlik

Nazirliyi İran tərəfinə qəza gərəb-
ənənəsi təqribən 100-dən artıq

sirkəti işğaldakı Qarabağda qanunsuz

fəaliyyət göstərirdi və ermənilər bunu

gizlətmirdilər. Bu faktları da İran həm-işə

şəhər inkar etməyə çalışıb.

Qarabağda yağmalanmış ərazilərdə

qarabağlı azərbaycanlıların dişsi-dırnağı

ilə tikib -qurduqları evlərin daşını, damını,

darvazasını, qapı - pəncərəsini, çonını

İran'a, İrandan isə Qarabağ ermənilərinə

benzin, ərzaq, bəzənse silah-sursat da-

şıyan İran turlarını, Gövhərəqə məscidinin

tomirini də unutmadıq.

Bu ifadələrdən biri belə idi: "Biz indi-

ce Azərbaycan hərbi təyyarəsini vur-

duq". Azərbaycan keşfiyyatı hesab edir ki, təyyarə özü nişan alan "Osa" raketi ilə

vurulub.

Bəzi rusiyalı ekspertlər ehtimal edir-

lər ki, İran təyyarəsi kursdan keşfiyyat-

missiyası ilə çıxıb, amma İran XİN bu

ehtimalı təkzib edib.

Ermənistanın vitse-prezidenti Qaqik

Artunyan ilə görüş zamanı İranın o za-

mankı prezidenti Əli Əkbər Haşimi Fof-

sancı təyyarənin vurulmasına günah-

kar olanların cəzalandırılmasını tələb

EDALƏT •

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

BU GALON YAZIN...

... Havadan o dəqiqə hiss olunur ki, yaz gəlir. Hətta Bakının dəlisov küləyi bir qədər sakinləşib. Martin 19-du. Başqa yeri deyə bilmərəm, Bakıda bir yaz havası hiss olunur. Günəş çıxıb, şəhəri öz ağuşuna alıb, istiliyini və hərarətini insanlara paylayır. Sanki artıq təbiet də qışın soyuğundan, şaxtasından, qarından, çovğunundan yorulub...

...Və ele bil ki, çıxan günəş, havada hiss olunan təmizlik insanları səsləyir ki, dəri xmayın, mən gəlirəm. Mən gələndə sevinəcəksiniz, ürəyiniz, qəlbiniz açılacaq. Və mən gələndə görəcəksiniz ki, sizə göz verib işlə verməyen COVID-19 da yavaş-yavaş sönəcək. Və bir də görəcəksiniz ki, bu günəşin, bu istinin işığında o COVID-19 əriyib, itib və cəhənnəmə vasıl olub.

... Hələ səhər-səhər Günəşli-
dən evdən çıxıb iş yerimə ged-
dəndə havadakı təmizliyi görüb
bir anlıq da olsa ağızimdakı tibbi
maskanı çıxarıb doyunca o tə-
miz havadan ciyərimə çəkdim.
Axı bir təmiz havaya da tamarzi
qalmışıq. Bu xəstəlik peydə
olandan bu günə qədər maska-
sız gəzmək olmur. Gəzərsən ey,
bir də görərsən ki, polis səni
saxladı və maska taxmadığına
görə, 200 manat cərimə elədi. In-
di gel, bu bayram günündə ba-
zarlıq eləməyə pul tapma, apar
200 manatı ver cəriməvə...

...Hələ bir gün əvvəl Bakıda dumanlı bir hava vardı. Yazın gəlişini xəbər verən dumanlı bir havada. Belə bir deyim var: "Qış dumanı qar gətirər, yaz dumanı bar". Özü də yaşadığım binanın qarşısındaki qonşuların saldığı bağda bülbüllərin bir gün əvvəl cəh-cəhi eşidilirdi. Bülbüllərin cəh-cəhi istər-istəməz qəlbimizə bir yaz havası gətirir. Yaz gəlirsə, bütün ağrımız, acımız, dərdimiz, kədərimiz hamısı öten ildə qalır. Və çərsənbə tonqallarının üstündən atılarkən "ağırlığımız, uğurluğumuz bura tökülsün" deyib o sixintilərimizi ocaqda yandırırıq...

... Yazın gelişî təbii ki, hamımlı-
zı çox sevindirir. Elə mən də bu
sevincin içindəyəm. Ancaq bu
yaza bir çox dostlarım, yaxınlara-
rim, qohumlarım çıxa bilmədi.
Və ötən il mən neçə-neçə əzizi-
mi, dostumu itirdim. Və həmişa
də onlarla görüşəndə deyirdim
ki, darıxmayıñ, bu yaza bir yerdə
çıxacağıq. Yadıma dostum, polis
polkovnikı İlham Rəcəbov dü-
şür... yadıma istedadlı jurnalist
və 30 il çörək kəsdiyim, yoldaş-
lıq elədiyim Lətif Süleymanlı dü-
şür... yadıma əmim nəvəsi, çox
istedadlı hərbi jurnalist Rəşad
Süleymanov düşür... O Rəşad
Süleymanov ki, Birinci və ikinci
Qarabağ Savasında ən qaynar

nöqtələrdə, səngərlərdə, döyüş bölgələrində oldu. Yerlərdən reportajlar, müsahibələr, zarisov-kalar hazırladı və cəbhədəki əsl həqiqətləri hamidən tez oxucula-ra çatdırıldı. Ona erməni gülləsi dəymədi, amma bu evi yixılmış koronavirus 38 yaşında yaxala-di... Ağırdı, çox ağırdı həmin dostlarımı itirmək mənə. Amma təselli olan odur ki, bu insanlar sözün həqiqi mənasında vətəni-ni, xalqını, millətini və böyük Qarabağı sevirdi. Və düşünürəm ki, nə İlham Rəcəbov, nə Lətif Süleymanlı, nə də Rəşad Süleymanov ölüb. Onlar dostlarının, se-vənlərin ömründə yenidən yaşa-yırlar.

Və hər yaz gələndə yenidən boylanacaq, yenidən həyata atılacaq və yenidən doğmaların yanında olacaqlar. Çünkü yaxşı insanlar heç vaxt ölmürlər. Ən azından ona görə ki, onlar tək özləri üçün deyil, həm də başqa-

... Dünnyaya göz açdığını Bəhmənli kəndində də bir yaz hava-sı var ki, gəl görəsən! Alça, ərik, gilənar, alma ağacları çoxdan çı-çəkləyib. Düzdür, pandemiya ilə əlaqədar elimə-obama gedə bil-mirəm. Amma hər gün, hər saat ordan xəbər tuturam. Bir gün xə-bər tutmasam, ürəyim partlayar. Elə bəlkə də Qarabağın ö gözə havasıdır, yaz etridir ki, gəlib çı-xıb Bakıya. Axı Bakının dəlisov bir havası var. Özü də boz ayda o hava gündə 4 dəfə dəyişir; bir dəfə yaza bənzəyir, bir dəfə yaya bənzəyir, bir dəfə payiza bənzəyir, bir dəfə də qışa... Dostumuz-u qardaşımız, cümlələr, bir silənini

və qardaşımız, gözəl bir ailənin övladı olan Rüstəm Hacıyev deyir ki, martın 18-də o qədər istidi ki, plaşımı soyundum və elətəsəvvür etdim ki, evə belə qayıdırəm. Avtobusa minib 20 yanvara çatanda gördüm bir külək qalxıb ki, az qala adamı apara. Soyuq da bir yandan. Rüstəm müəllimin bu sözlərini ona görə xatırladım ki, Bakının havasına bel bağlamaq olmaz. Günün çıxmışına arxavın olub paltosuz,

masına arxayıñ olub partosuz, plasızşız şəhərdə bir yerə getsən, qəfil hava dəyişər və səni pis vəziyyətə salar. Ona görə də o gùnəşə inanıb Bakıda harasa gedəndə pencəyinizi, plasınızı götürməyi unutmayın. Ola bilər gənclər bunu hiss eləməsin. Amma yaşılı nəsil dəyişkən havanın şəraitində hər an xəstələnə bilər.

... Bütün fəsillər gözəldi. Və hər fəslin öz gözəlliyi, öz çaları, öz rəngi var. Amma yazın min cür ətri, min cür rəngi, min cür çaları var. O rəng ki, o ətir ki, biz onu hiss edəndə, duyanda qəlbimiz və ürəyimiz çox sakit olur. Və bu yazın ətri hələ yaz gəlməmişdən bizim qəlbimizə dolur. Havadan, qüldən, cicəkdən, hət-

ta insanların çöhrəsindəki tə-
bəssümdən hiss olunur ki, bın-
yaz havası gelir. Və bu yaz hava-
sı hər bir insana, hər bir gəncə,
hər bir yaşılya dərmandı desək,
yanılmarıq. Və yazda hər şey
oyanır; torpaq dilə gəlir, güllər,
çiçəklər insanları salamlayır,
bülbül öz xarı bülbülü axtarır,
bal arıları çiçəklərin üstünə qo-
nuh sira cəkir.

...Və çiçəklərin üstündəki şəh
insana sənki yeni bir nəfəs, yen
bir an bəxş eləyir. O təmiz hava-
dan, o təmiz ətirdən nə qədər ci-
yərimizə çəksək də, doyan deyi-
lik ki, deyilik. Bu təmiz havanı ci-
yərimizə çəkdikcə, Allahımıza,
ulu Yaradanımıza şükür eləməli-
yik. Şükür eləməliyik ki, bu yazı-
da görürük... şükür eləməliyik ki,
bu yazın da ətrini ciyərimizə çə-
kirik... şükür eləməliyik ki, bu ya-
zin da güllərinin, çiçəklərinin
min bir rəngini və nəfəsini duyu-
ruq...

... Sevdiyim bir neçə böyük şair var. Onlardan da biri də xalq şairi Musa Yaqubdu. O Musa Ya-qub ki, təbiətin gözəlliklərindən, gülündən, çiçəyindən, buz bula-ğından, meşəsindən, dağından, aranından ilham alaraq bir-birin-dən gözəl şeirlər yazıb. Və təsa-düfi deyil ki, elə onun çöhrəsin-də də, üzündə də Azərbaycan tə-biətinin - gülün, çiçəyin, meşə-nin, bulağın havası hiss olunur. Onun yazdığı "...Bu yazı da gör-dük" şeiri yadına düşür. Və ya-dıma düşən həmin şeirin üç bən-dini oxucularla bölüşmək istəyi-rəm ki, qoy onlar da yaz havası-nı hiss eləsinlər;

*Selləndi çayımız, daşdı arxımız
Üzü yaza durdu ömür çarxımız
Açıldı yenə də cənnət bağıımız,
Bu yazı gördük...*

*Bən övşənin qanmı vurub beyninə,
Bu dünya fərəhi alıb çıynınə.
Ömür möhlət verdi, sağ olsun yenə
Bu yazı gördük...*

*Ömürler baharlı, payızlı, qışlı,
Pöhrelî, ağaçlı, cavanlı, yaşılı,
Salam, yolumuzun ali, yaşıllı,
Bu yazı gördük...*

... Nə yaxşı bu yazı görürük...
Nə yaxşı Böyük Qarabağ Sava-
şında azad olmuş şəhərlərimizi,
kəndlərimizi, qəsəbələrimizi gö-
rürük... Nə yaxşı yenidən dirçə-
lən Şuşanı, Ağdamı, Cəbrayıllı,
Füzulinı, Laçını, Kəlbəcəri görü-
rük... Və nə yaxşı Ali Baş Ko-
mandan, prezident İlham Əliyev
və Azərbaycan Ordusu bu Bö-
yük Zəfəri millətimizə yaşatdı.
Vallah, bu millətə ağlamaq yox,
sevinmək və qələbə yaraşır. Hə-
mişə üzü Günəşə, üzü Qaraba-
ğşa, üzü Qalabaya doğru!

**"Yoldaşınız pulu
ödəyib, qızım"**

Fařizimin yeri hər yerdə qəlbimi sarsıda-sarsıda görünür...bugün evdə bəzi görülməsi lazımlı olan işlər var idi...bunun üçün də lazımlı olan avadanlığı almaq üçün xirdavat mağazasına getməli oldum...ora da ən çox kişilər gedir axı, qadınlar iki halda gedir ora...ya yoldaşı ilə nə isə seçmək üçün gedir, yada mənim kimin çarəsiz halda, evin kişisi də, qadını da mənəm deyib, məcbur olur kişi işlərini görmək üçün lazımlı olan əşyaları gedib alınsın...nəyəsə, getdim mağazaya, qapını açdım içəri daxil oldum...içəridə bir yaşılı qadın var idi, yoldaşı ilə işləqlərə baxırdılar, seçirdilər...qalanları kişilər idi...hərə bir ustayla gəlib, siyahı gətirib, nə lazımdı deyirlər satıcıya oda təşkil edir...satıcı da 60 yaşlarında ağısaqqal bir dayı idi...yanında da köməkçisi 18-20 yaş aralığında bir oğlan uşaqlı idi...nəyəsə, növbə mənən çatadı...“buyur, qızım nə lazımdı?” deyə satıcı dayı mənəndən soruşdu... “dayı, mənən evdə iş görmək üçün bəzələtlər lazımdı” dedim...və davam elədəm... “çəkic, silikon kley tapançası ilə, kəlbətin, mismar və s...” deyə lazımları olanları dedim...dayı onları yiğdiqca üzümə baxırdı diqazılı nəsə məvus bir

maq üçün lazımdı?
Yəqin evdə yoldaşın iş görür, o bilər mismarın ölçüsünü
falan, yəni ona görə deyirəmki, səhv olmasın, əziyyət çəkib
geri qaytarma birdə...zəng vur soruş, məndə bilim sanə nə
verirəm, qızım" deyə dayı məni vadar edirdi ki, zəng vu-
rum bu dünyada olmayan yoldaşımı....Nə edim, necə de-
yim ona ki, mənim yoldaşım bu dünyada deyil, ağsaqqal,
evin kişişi də qadını da özüməm, yoxsa mən nə gəzirdim
burda...?

Qürurum imkan vermedi ki, ona deyim yoldaşım yoxdu, Şəhid olub, bütün öhdəlikləri mənim çiçinlərimə bura-xib, bütün işi özüm görürəm...yalandan telefonu qulağıma tutdum, guya ki, zəng edib soruşuram...yaxşıki, mismarın ölçüsünü falan o anda yadına sala bildim...dayı, sən demə hiss edibmiş, tanışmış məni, amma biruza vermirmiş...xülasə, bu dünyada olmayan Farizimlə yalançı danişğımı bitirdim...dedim "dayı, 50-lük mismar lazımdı, kley də aboyun qiraqlarını yapışdırmaq üçün..." dayı başa düşdüyüünü işarə edib gedib dediyimə uyğun gətirdi lazım olanları....çixanda gördüm dayı nəsə bir telefonuna baxır, bir mənə, aqsaqqalın gözləri dolub...dedi "bala bir də-qıqə gözlərə..."...gözlədim...nəsə özünü pis hiss etdiyini hiss elədim..." yaxşısız, dayı? " deyə sual verdim..."yaxşıyam narahat olma, qızım" dedi...əlini atdı kassaya, ödədiyim pulu geri qaytardı mənə..." bu nə deməkdir, dayı? Niya qaytardız mənə pulu?" deyə sual verdim..."o pul ödənilib, qızım" deyə cavab verdi...anlamadım məndə, düşündümki, yəqin kimsəsiz olduğumu hiss edib, pis olub...pulu özü-nə qaytardımkı, " yox, dayı, çox sağılon, özüm ölməmisi şəkki, kimsə ödəsin..." dütü pisimə gəldi biraz...dayı, pulu götürdü, amma heçnə demədi...üzümə baxmaq istəmir-di nədənsə...məndə pis oldum, öz-özümə qəhər məni boğdu ki, Allahum, mənim kimsəsizliyim bu qədərmi bəlli olur? Axi mən bürüzə verməməyə çalışıram...birdən, dayı başla-di söhbatə ki "bala, bir şey deyim sənə...mən səndən mismarın ölçüsünü falan, özüm qəsdən soruşdan ki, görüm necə deyəcəksən...? telefonu yalandan qulağına tutdun, özün-özünlə danışurdın... hiss elədim bunu..."

Səni mən tanıyıram, qızım...Səni görmüşəm çəkilişlər-də...bayaq telefonumu ona görə gördürümki, birdə baxımı-ki, görün həmin çəkilişdəki qızsanmı, yoxsa oxşatmışsam mı? Həmin qız imişən, Şəhid Farızın yoldaşlı...sən təkliyi-ni hiss etdirmək istəmədin, qızım...sənə sözüm yoxdu..." deyə gözləri dolmuş halda başını aşağı saldı....bu sözlər mənə bir ox kimi dəydil...elə pis oldum ki...ağlamışacam dedim...nə fayda...onda gördüm ki, göz yaşlarım hicabimi isladıb artıq...necə pis olmuşamsa, göz yaşlarım məndən qeyri-ixtiyarsız öz bəndini qırıb...üzümü çevirib gözlərimi sildim, ağladığımı görməsin....sağollaştıb mağazadan uzaqlaşdım, gəldim evə...xeyli də evdə ağlamışam, çöldə ürəyimi boşalda bilmədiyimə görə divarlardı mənim sırdasım....dərdimi onlara danışın ağlayıram....bir az özümə gəldim...salafanı açdım ki, işimə başlayıım...va orda gör-dükklərin məni yenidən yixdi...ödədiyim pul və üzərində "yoldaşınız pulu ödəyib, qızım" yazılmış bir kağız parça-sı...dünyam yenidən yixildi sanki....onu görəndən sonrakı halum yaşın ki, hər kəsə məlumundur...

ELÇİN

ŞUŞANIN DAĞLARI BAŞI DUMANLI...

Bədəlbəyli (Fərhad da yanında), Akademianın prezidenti Həsən Abdullayev, başqları və elə bil ki, yaşı, yaşı, hansısa xəstəliyi olan xəstəliyini yadından çıxardıb, o çovguna meydan oxuyurdu.

O vaxtkı tələsik qeydlərimdən

bəzi hissələri olduğu kimi bu yazıya köçürmək istəyirəm:

"Mən Süleyman Rüstəmlə yanaşı qalxırdım, Mirzə İbrahimov isə bizdən iki-üç addım irəlidə gedirdi. Mən Süleyman Rüstəmin qolundan tutmaq istəyəndə:

- Yox, özüm gedəcəyəm, - dedi və həmişəki kimi tamlı bir sövg ilə piçildədi: - Mirzəni görürsən necə bütüşüb? İstəyirəm gedim ona kömək edim.

Elə o saat da irəlidən Mirzə müəllimin bir balaca da rişxəndli səsi gəldi:

- Süleyman, sən özündən mutğayat ol!..

Doğrusu, mən mat qaldım ki, belə bir çovğunda Mirzə müəllim Süleyman Rüstəmin piçiltisini necə eştidi?

Süleyman Rüstəm bu dəfə ağzını az qala qulağıma diroyib:

- Alə, gördün necə eşitdi? - dedi. - Qazdan ayıqdi!..

Yenə irəlidən Mirzə müəllimin eləcə rişxəndli səsi gəldi:

- Süleyman, nə desən, eşidəcəyəm!..

Bu cümləni də o vaxt yazmışam:

"Qəmər Admaszadə elə yün-gül addımlarla addımlayırdı ki, elə bil, səhnədədir, hansı gözəl bir baletdə isə, öz partiyasını ifa edir."

Qeydlərdə belə bir müşahidəm də var:

"Boris Gevorkov (o zaman Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti Partiya Komitəsinin birincim katibi idi) Heydər Əliyevin yanında gedirdi, gah o tərəfə, gah bu tərəfə vurnuxurdu, elə kənardan da hiss edirdim ki, hər vəsiyə ilə Heydər Əliyevin diqqətini cəlb etmek, ona nəsə bir xidmət göstərmək istəyir. Ancaq o çovğun, Cıdır düzünün o yoxusu, o ab-hava hiss olunurdu ki, Heydər Əliyev ləzzət edir və elə bil Gevorkovu heç görmür."

Nəhayət ki, gəlib Cıdır düzünə çıxdıq və qar get-gedə elə bərkibirdi ki, nəinki Şuşa dağları, üz-bəüzdəki Topxana meşəsi görünmürdü, heç üç-dörd addımlıqda-ki adamı da tanımaq olmurdı. Cıdır düzünə yüksəmiş insanların yalnız qaralığı görünürdü, alqışları, hənitisi eşidilirdi və Cıdır düzü elə bil, o 14 yanvar günü tamaşaçılarla dolu nəhəng bir açıq teatr idi. Kişili-qadınlı, uşaqlı-qocalı Şuşa camaati bizi-dən avval gəlib, bura toplaşmışdı və o çovğunun təsir edə bilmədiyi gözlər və isti (!) bir aura Cıdır düzünün başının üstünü almışdı. Mən bu sözləri yazıram və elə bil, bu qədər illərdən sonra o au-ra gəlib mənim yazı mizimin üs-

tünə qonub - bunun özü də bir Şuşa möcüzəsidir.

Mirzə İbrahimov nitq söylədi, Süleyman Rüstəm, Nərimpan Həsənzadə, yerli şairlər M.P.Vaqif haqqında söz dedi, şeirlərini oxudular, Bakıdan gəlmış Samvel Qriqoryan təmiz Azərbaycan dilində Vaqifin şeirlərini, sonra da tərcümə etdiyi bu şeirləri erməni dilində oxudu və Lütfiyyar İmanov Cahangir Cahangirovun Vaqifin sözlərinə yazdığı məşhur "Durnalar" mahnısını ürekəndə gələn elə bir ehtirasla, elə bir təbli enerji ilə oxudu ki, indinin özündə də mən fikirləşirəm ki, Cıdır düzündəki o ifa - rəhmətlilik Lütfiyyarın on gözəl ifası idi.

Məqbərənin açılışından sonra, yadına gəlir, Poeziya evinin də açılışı oldu və orada bizə aya-qüstü qaynar samovar çay verili-lər ki, içib, qızışaq - o samovar çayı da mənim həyatımda içdi-yim ən gözəl və unudulmaz sa-movar çaylarından biri, bəlkə də birincisi idi. Elə orada da Heydər Əliyev dedi ki, burada hər il Va-qif poeziya günləri keçirmək və bunu ənənəyə çevirmək yaxşı olar.

Yeri düşmükən, bu yerdə yə-nə kiçik bir haşiyə çıxməq istəyirəm:

2000-ci il iyunun 25-i idi və axşam Bakıda gözlənilmədən bərk külək əsməye başladı. Hə-min gün Heydər Əliyev mənim "Ah, Paris, Paris" pyesimin tama-sasına baxmaq üçün Akademik Milli Dram Teatrına gəldi və mən onu qarşılıyanda maşından dü-shüb, əli ilə saçlarımlı küləkdən qoru-qoruya:

- Küləyi görürsən də!... - dedi, sonra da: - Şuşa yadındadtı? - so-ruslu.

Mən:

- Əlbəttə, - dedim.

Heydər Əliyevin yaddaşı fenomenal bir yaddaş idı və mən də-fələrlə bunun şahidi olmuşam. Uzun illər boyu yayda da, qışda da Azərbaycanın şəhərlərinə, rə-yonlarına, kəndlərinə, Allah bilir nə qədər səfər etmiş Heydər Əliyevin bu qədər illərdən sanra Bakının həmin küləklək axşamında Şuşadakı o qarlı-boranlı 14 yanvar gününü dəqiqiliyi ilə yada saldı və mən bu "dəqiqiliyi" ona gö-rə xüsusi yazırıam ki, dediyim ki-mi, Şuşaya böyük bir heyət getmişdi, Heydər Əliyev də o heyət-dəki adamları adbaad xatırlayırdı.

Ancaq biz yenə Şuşaya qayıdaq

Elə həmin 1982-ci ilin 29 iyu-lundakı ikinci Şuşa səfəri o qış səfərinin davamı idı və bu dəfə də Heydər Əliyev başda olmaqla böyük bir heyət Vaqif poeziya günlərini keçirmək üçün Şuşaya gəlmişdi. Şuşa camaati yenə Cıdır düzünə yüksəmişdi, ancaq bu dəfə günəş 14 yanvardakı qar çovğunun hayifini alırdı və elə bil, kəklikotu ətrini Cıdır düzünə bu dərəcədə yayan da onun şölə-si idı. Cıdır düzündən başı du-

manlı Şuşa dağları, hətta uzaqdakı Kirs də, yamyasıl Topxana meşəsi də, Üçmüxin altındakı Ağzı-yasti kaha da aydın görünürdü və bütün bu mənzərə də, elə bil, o böyük poeziya bayramının təbii və möhtəşəm dekorasiyası idi.

Bakıdan gəlmiş,

eləcə də yerli şairlər şeirlərini oxudu, çıxışlar oldu, Vaqif Cab-rayılzadə ilə Eldar Nəsib - o za-man ikisi də cavan və seçilən şairlər idi - Molla Pənahla Mol-la Vəli Vidadının məşhur deyiş-məsini söylədilər, bir sözə, o gün Cıdır düzündə Şuşanın tarixinə, mədəniyyətinə, suxluğuna layiq bir poeziya bayramı keçirildi. Ordan birbaşa Natəvanın bağına gəldik və Heydər Əliyev Natəvan abidəsinin (heykəltəras Həyat Abdullayeva) açılış ləntini kəsdi.

Amalya Pənahova ilə Əlabbas Qədirov İlyas Əfəndiyevin "Xurşid Banu Natəvan" əsərindən bir səhna göstərdilər və rəhmətlilik Amalya Natəvanı ele bir həvəslə, şövqlə ifa etdi ki, elə bil Natəvan özü də o gözəl abidənin açılış mərasimində iştirak edirdi. Sonra böyük Bülbüln ev muzeyinə getdi, Şuşanın küçələriylə də xeyli gəzişdik və bilmirəm, çox adamlar, çox hadisələr görmüş o Şuşa küçələri haçansa o qədər izdihamın şahidi olmuşdu, ya yox?

Həmin gün Şuşada "Koroğlu"nun uvertürası səsləndi, Arif Babayev gözəl bir "Qarabağ şikətəsi" oxudu, Ədalət sazını çaldı, rəhmətlilik Qəndab Quliyeva "Şuşanın dağları"nı elə yüksək bir koloritlə ifa etdi ki, indinin özündə də mənim fikrimdə o ifanın tesiri keçib getməyib. Bir ifanı işə xüsusi qeyd etmək isteyirəm və bu barədə qeydlərimdə yazmışam:

"Qurgen (söhbət Xankəndin-də yaşayan erməni şairi Qurgen Qabrielyandan gedir) yarısı er-məni, yarısı da təmiz Azərbaycan dilində Sayat Novadan bir mahni oxudu. Bu Qurgen hərdən Yazıçılar İttifaqına gəlir, Samvellə də möhkəm intriqadadı (Samvel Qriqoryan o zaman Bakıda erməni dilində nəşr olunan ədəbiyyat jurnalı "Qrakan Azerbayjan" jurnalının redaktoru idi). Doğrusu, mən onu özünü gözə soxan, yalnız bir adam bilirdim, ancaq Sayat Novanı azərbaycan-ca ürəkdən oxudu. Axırda da erməni-azərbaycanlı qardaşlığın danışı, axırda da gur səsiylə bağlıdır: "Yaşasın Azərbaycan xalqı!"

Mən 1982-ci ildəki bu iki Şuşa səfəri barədə nə üçün bu qədər etrafı yazıram?

Cünki Şuşa dağlaplarının başını bürümüş o gözəl dumana baxa-baxa həzz aldığımız o çağlarda kimin ağlına gələ bilərdi ki, Şuşanın özünün başının üstünə qapqa-ra bir duman bürüyüb və bizim də bundan xəbərimiz yoxdur?

Kimin ağlına gələrdi ki, cəmi altı-yeddi ildən sonra Şuşanın başına necə bələlər gələcək? Kim düşünə bilərdi ki, irqçi erməni se-

paratistləri, eləcə də Ermənistandan onlara köməyə gəlmış qatil-lər Şuşa əhalisinin 195 nəfərinin öldürücək, 165 nəfərini yaralaya-caq, 150 nəfərini əlil edəcək, 552 körpə yetim qalacaq, 58 nəfəri girov götürəcək, 20000 insan qaçqın düşəcək, hətta Üzeyir bə-yin, Natəvanın, Bülbülin heykəl-ləri də güllənəcək? Heç kim.

Natəvanın güllənənən heykəli açılışını keçirdiyimiz həmin abi-de iddi.

Mən o uzaq 82-ci ildə qeydlərimi yazanda heç ağlıma gələrdi ki, Natəvanın abidəsinin açılış mərasimində Sayat Novanı o cür oxuyan, gur səsi ilə "Yaşasın Azərbaycan xalqı!" bağıran Qurban Qabrielyan altı-yeddi ildən sonra ən qatı və qəzəbli Dağlıq Qarabağ separatçılarından biri olacaq?

O vaxt yazmışam ki, o, ürək-dən oxuyurdu, ancaq mənim xə-bərim olmayıb ki, onun ürəyi hə-min anlarda tiamam başqa bir mənəvi məkanda imiş, "Yaşasın Azərbaycan xalqı!" - deyərkən, onun ürəyi tamam başqa bir əx-laqla döyünmürüş.

Ancaq bu barədə bir az sonra.

2.

Bir müddət bundan əvvəl istedadlı jurnalistimiz Rəşad Nəsirovun "Azərbaycan milli mətbuatının inkişafında şusalı ziyahların rolu (1875-1935)" kitabına (Bakı, Mütərcim, 2018) yazdığını önsözdə də xüsusi qeyd edirdim ki, Şuşa mühitini təsvir etmək xüsusi bacarıq, səriştə və zövq tələb edir və yalnız ona görə yox ki, ol-duqca zəngin və rəngarəngdir - bu öz yerində, həm də ona görə ki, bu mühitdə Şuşa camaatının hiss-həyəcanının, dünyabaxışının, yumorunun ifadəsi olan məxsusi bir kolorit var, necə ki, Şəkinin, yaxud Naxçıvanın, Lənkəranın və başqa yur yerlərimizin hərəsinin öz məxsus koloriti var. Rəşadın kitabının yaxşı cəhətlərindən biri də onda iddi ki, o, də-qiq tarixi faktlar və hadisələrlə bərabər, məhz həmin Şuşa kolo-ritini də duya, hiss edə bilmış və bunu göstərməyi bacarmışdı.

Aydın məsələdir ki,

mühit öz-özünə yaranmır, mühiti insanlar yaradır və biz bu insanları Haqverdiyevin he-kayələrində, Nəcəf bəyin pyes-lərində, Üzeyir bəyin komedi-yalarında, Çəmənzəminlinin, İlyas Əfəndiyevin əsərlərində görmüş, tanmışıq. Bu mühi-ti, bu koloriti Fikrət Əmirovun, Sultan Hacıbəyovun, Niyazinin simfoniyalarında, Xan və Seyid Şuşinskilərin, Bülbülin və şu-sali xanəndə Məcidin oğlu Rəşid Behbudovun ifalarında hiss etmişik və Cıdır düzünə qaran-hıq düşəndə hərdən adama elə gəlir, elə bil, birdən-birə Niyazinin idarəsi ilə "Koroğlu"nun uvertyurası səslənir.

(ardı var)

VAQİF BÖHMƏNLİ

*"Sən bir soyuq ulduz, mən gözləri nəm,
Eybi yox, mənimqün həmişə varsan.
Sixma ürəyimi, ürək cəhənnəm,
Axi sən ordasan, sən sıxlarsan!".*

1.

Qüdrətli sənətkarlar doğum haqqında şəhadətnamələrinin özləri yazırlar. Ədəbiyyatın və əbədiyyətin pozulmaz qanunu belədir...

Seyran Səxavət... iyirminci yüzyilin 60-ci illerinin əvvəlindən qələmə, bədii sözə vurulub, ona pənah götürən istedadlı şair, nasir, publisist, tərcüməçi təyinləri ilə təninan və sevilən bu şəxs, baharın üçüncü günü, mənim doğuldugum Böhmənli elindən 45 kilometr yuxarıda, Qafqaz dağlarının əl-ətəyi-nə dirseklənən Yağlıvənd kəndində dünyaya göz açıb. İlk gənclik çağlarında, daha doğrusu, 18 yaşındaykən onun döş qəfəsini qabardan və təsirləri, ruhu misralarda əbdiləşən bənzərsiz nəğmələrindən (bəli, nəğmələrindən) biri "Səxavətli baharım" adlanır. Kifayət qədər ləkənik olan bu əsərdəki predmet və obraz sıxlığına, çoxluq və gurluğun təsvirinə, hətta ifrat çağlayış şövqü-nə, başqa sözlə, poetik simfonizmə baxmayaq, nədənse, bu şeirdə mən dərin bir fərdiyət görürməm, o zamankı yeniyetmə Seyran Səxavətin öz surətini görürəm. Bu şeir, mənəcə, bəhar haqqında deyil, baharın özüdür, bu şeir heç Seyran Səxavət haqqında deyil, Seyran Səxavətin özüdür!

Hələ biz bu baharın işləklərinə, ehtisamına baxaq; o bəhar ki, gəlişini nənə, baba, el, oba gözləyir. O bəhar elə miqyasda cilvəli, heyrlədir, hətta onun gələşini görən Günenşin gözü "bərələ qalır". Quzular otdan ximixim yeyib, sonra da top kimi tullanıb bahara "sağ ol", deyirlər. Çəmənlidəq qızular çıçəklərin sayındadı. Dağlar, dərələr baharın gətirdiyi min bir naxışlı, min bir ilməli xalçaların altında qalıb.

Yeni doğulanlara bahar diş hədiyi bişirib gətirib. Bahar Üzeyir bəyin ölməz nəğmələrinin notları; ona qulaq asıl sübhə yaxın şəhli çıçəklər ağlayır. Bahar - insaflılı deyin, dağların təpəsində qışdan yadigar qalan topa qar qalağına toxunmur.

Bahar hər ağacın payını ayrıca gətirir, kol dibindəki küskün bənövşənin boynunu düzəldir. Qarışqə sirası baharın itmiş tesbehidi. Dağlar ona görə xəyalə dalıb ki, bəhar bu qədər səxavətlidi. Hələ üstəlik... bahar çobanın nəğməli tütəyinin içində dincini alır. Hələ üstəlik... bahar nişanlıdır və o, bütün ağacların barmaqlarına etirli, çıçək qasılı milyonlara üzük taxiib. Dərələrənələ kimi, təpələrənələ yel kimi əsib, bir uşaq sıçrayışı ilə Gəncə çıçəklərinə dırmaşıb bahar... Bax, həmən bu bahar...

*Bahar gələr, kainat
Gurum-gurum guruldar.
Bu gurultu heç kəsin
Ürəyini qoparmaz.
Bahar səxavətlidi -
Bahar gələr, gətirər,
Bahar gedər, aparmaz.*

BAHAR SƏXAVƏTİ

Bütöv sənətkar haqqında yarımcıq yazı

Zərif misraları bura yazıram və mənə elə gəlir kağıza köçən sözlərin səsini də eşidirəm.

Yeri gəlmişkən, öz ifasında Seyran Səxavətin şeirlərini dirləmək həqiqətən təsirlidir, yazdıqlarının çoxunu əzbərdən bilir. Azərbaycan poeziyasındaki bahariyyələrin ən yaxşı örnəklərindən olan bu şeiri isə Seyran Səxavətin bəzim açıq, qapalı yiğincəqlərimizdə söylədiyi ni xatırlamır. Ola bilər... Amma görəsən, o, nə zamansa düşünübüm ki, məhz bu nəğmə, məhz "Səxavətli baharım" şeiri onun 60-ci illərdən bugünəcən yazdığı poetik əsərlərin, həkayələrin, povestlərin, romanların, pyeslərin, hətta publisistik, satirik-yumoristik yazıların leymotivini, məğzını, mənasını təcəssüm etdirir. Bu, sadəcə, şeir deyil, ədəbi koddur. Bu, şeir deyil, böyük ədəbin heç özü də bilmədən gələcək yazılarının yolu üzərində oxuduğu duadır. Bu, bir qədər... ifadə caizdirse - özü özündən doğulmağa, həm də doğulanın özü özünü tutmağına bənzəyir. Bu şeir qüdrətli bir sənətkarın bədii idrak qalasının bağlı, sirlə qapısına düşən bəlkədə yeganə açardır.

Şeirin müqəddəs dərgahına belə diləklə gələn bir şairin yolunu Allah heç zaman kəsməz, necə ki, kəsmədi!

Hələ daha neyisə söylemək lazımdır - "Səxavətli baharım" Seyran Səxavət yaradıcılığının ümumi ləşdirilərək, yiğcam çərçivəyə salınaraq bəzim milli ədəbiyyat sarayıımızın divarına asılmış miniatür şəkilidir.

2.

Seyran Səxavətin şeirlərini 50 ildir ki, belə deyək, sevə-sevə oxuyur və doymuram. Qəribədir, hər dəfə "Səxavətli baharım" a çatanda onu ən azı iki dəfə oxuyuram, üç dəfə oxuyuram və yenə də doymuram. Qəribədir, şeirə qarşı bu sayaq təşənlilik, oynağan bir usağın ritmik, sümüyə düşən rəqs musiqisindən doymamağı kimi bir hissdir; uşaq qan-tərə batsa da, canı ağızından çıxsa da... elə hey oynayır...

Bəndlərə böltünməyən gərəyilə vəznində, vərəqlər boyu yaz çıçəkləri kimi səpələnən bu ruhani kəlmələrin qələmə yazıldıqını düşünmək on ažı insafsızlıqdır.

Başda bu şeir olmaqla şair Seyran Səxavətin 60 ildən bəri dillərdə əzbərə çevrilən "Sevirəm", "Bizim arx", "Gizlənpaç", "Utancaq məhəbbət", "İlk məhəbbət - son məhəbbət", "Ürkək", "Həzin-həzin", "Adalar", "Yollar-ayaqlar", "Azərbaycan dağları", "Töhəmət", "Subay planetim"... əsərləri Tanrıının, ona nazil olunmuş payıdır, qismətidir ki, onlar qələmə yazılmayıb, eləcə, lilli-duru bahar suları kimi axıb və bəzim üstümzə gəlib!

3.

Artıq ipucu var. "Səxavətli baharım" (1964) tutarlı bir dəlildir ki, peşə oriyentasiyadan asılı olmamışa bùnuya gün işığına aylan hər qəlbin ümde borcu candaki mübhəmi aşkara çıxarmaq, onu buraya gətirmək və gedəndə buradan bir çöp beli aparmamaqdır. Əslində, belə düzən - hökm insanlığın və təbiətin davamıyyət dəsturudur. Tutilim, ədəbiyyat padşahları - oxucu-

nu çətinliyə salmamaq üçün özümüzükülli, şerqliləri deyirom - Firdovsi, Xəyyam, Nizami, Nəsimi, Füzuli... özlərinə xas təfəkkür enerjisini özləri ilə aparsayıdlar, varislərə nə qalardı? Uzaqbaşı heç nə bittirməyən səhra qumu...

Ədəbiyyat tariximizin möhtəsəm sütunlarını öpüb əsas sözü yənə Seyran Səxavətin yaradıcılığı üzərinə yönəldərək deyə bilərik ki, o bəzim anadilli ədəbiyyatımıza yaz havası halında gəlib. Yaz onun şəxsinde yalnız fəsil deyil, həm də yazdır. Yazı isə Seyran Səxavət üçün nəinki yaz havası, həm də vicdan məsələsidir.

Seyran Səxavətin yaradıcılığına və şəxsiyyətinə alababat bələdəm. Niyyə alababat deyirəm, o səbəbdən ki, əziz dostumun bir şəxsiyyət olaraq ictimai mühimləndəkəi davranışları, ələlxüsüş, Yer kürəsinin onun tərəfindən görünən bir parçasının ədəbi-bədii üsulla ifadə hünərimi dəyərləndirmək məxsusi araşdırma olmadan mümkün deyil. Mən isə dost və sadə bir oxucuyam. Amma bununla belə qismət fenomendir. İş elə getirib; dostluğumuz, yaradıcılıq əməkdaşlığı sürəsində iki dəfə nəsib olub ki, onun ədəbi sirriñ ipək hörmələrinə toxuna bilim. Bir-iki kəlmə bu barədə.

4.

Seyran Səxavət - ədəbi tərcüməyi-hali geniş oxucu kütłələrinə açıq olan yazıçıdır. Çünkü saysız-hesabsız ədəbi müsahibələrində heç nədən ehtiyatlanmadan, içindəki senzorun (əgor o varsa, ədəbi məsuliyət baxımından heç şübhəsiz, o var) anasını ağlada-ağlada məhz özü sandığın qapaqlarını gen açıb pambıçı tökürl. Bu səbəbdən dostları kim, ömrübilləh onun üzünü görməyən geniş oxucu kütłəsi də Seyran Səxavətin 1974-76-ci illərdə İran dövlətində SSRİ-nin təmsilçisi olaraq tərcüməçi qismində çalışdığını bilir. Həmin illərdə onun haqqında demək olar ki, hər gün düşünürdüm. Gənc şair İrandakı missiyasını başa vurub Bakıya qayıtdı. Məlum oldu ki, "Gənclik" nəşriyyatı onun şeirlərindən ibarət kitabı plana salıb və bir ay müddətində əlyazma nəşriyyata təqdim olunmalıdır.

O məni tapdı, bu qaydada, qaradaş, ölmüşəm yerdən götür.. Əlimdə olan bu qovluqdu, yerdə qalan yazılarını harda it-bat olduğunu heç özüm də bilmirəm. Epizod mənə görə xoşbəxtliyə bərabər idi. İslığını tutub göldiyim adam üstümə gəlib buyursa, Bakıdan Böhmənləyə piyada gəderəm.

Necə deyərlər, qolumu çırmaladım, bir ay Axundov kitabxanasının mətbuat zalında "bitib" Seyran müəllimin respublika qəzet və jurnallarında çap olunmuş bütün şeirlərini "füzə çıxardım", muncuq xətə mil-mil dəftərlərə köçürdüm. Məkinada yazdırıb şeirləri məzmununa görə sıraladım. İndi də kitabxanamda qalan "Mənim planetim" adlı kitabı hamı ürək çırıntısilə xatırlayıb. Mən isə o 38 səhifəlik kitabı həm də öz kitabım kimi əziz tuturam.

Aradan otuz səkkiz il keçəndən sonra nəşriyyat, kitab tərtibatını işləyən az-çox bilməyim daha bir "əziiyyət" qatlaşmağıma səbəb oldu. Seyran Səxavət zəng elədi, dedi, qar-

daş, bu Azərbaycanda şeiri səndən yaxşı düzən yoxdu, 15 cildlik "Seçilməmiş əsərlər"imi çapa hazırlamışam. Birinci cild şeirlərdi, görneynirsən...

Seyran Səxavətin hələ ki yeganə dərin tədqiqatçısı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Xəyalə Zərrabqızının (Əfondiyeva) topladığı materialların poeziya bölümündə əsasən "Seçilməmiş əsərlər"in birinci cildinin şeir və poemalarını düzdürüb. Tərtibat ustadin da, tədqiqatçı Xəyalə xanımın da xoşuna geldi...

Halal xoş olsun, Seyran Səxavət dünya-aləm qurban. Bəs yaxşı, niyyə bunları deyirəm? Mətbuatda Seyran Səxavətin imzasının hər zuhuru öz yerində, anında oxuyurduq, amma bu, yetərli deyildi, biz, yəni menim də aid olduğum ədəbi dairə məhz 1970 - 90-ci illərdə, elə sonralar da digər qüdrətli sənətkarlarla bir sırada onun da əsərlərinin təşənisi olmuşdur.

5.

Bəllidir ki, Seyran Səxavət istiisti oxunan, oxucu yaddaşında isə həmişə isti təəssüratlarla qalan yazıçıdır. Sadəcə, ustadin iki kitabının təribində az-çox iştirakım imkan verdi ki, onun poeziyasının bədii məntiqini bir sistem halında anlaya bilim. Düz deyirlər, hər təsadüfdə, az da olsa, nəsə bir zərurat var. Məhz iki təsadüf arasında Seyranın şeirlərinin nə üçün unudulmaz olduğunu anladım. Anladım ki, onun poezi təşüncəni ifadə etmək bacarığının əsasında hansı enerji, hansı harmoniya dayanır... Anladım ki, Seyran Səxavətə məxsus poetik dalğalanmanın, qabarmanın, və çəkilmələrin izləri həqiqətən də sirlidir və sirlə olduğu qədər də hüdudsuzdur.

Mükəlimalərimizə əsasən deyirəm, Seyran Səxavətə görə şeiri dini tərəfənən adətən tükü qabarmır, o şeiri apar qaytar. Seyranın yaxşı şeir gərək insanın canında "nakolka" (tuş döymə) kimi qala, pozulmaya...

Seyran Səxavət həqiqətən də cəmi-cümələtəni 10-12 il çəkən şairliyi dövründə tükü qabardan, bədənda "nakolka" kimi qalıb pozulmayan poeziya nümunələri yaradıb. Hansı ki, o şeirlər özündən əvvəlki möhtəsəm poeziya sərvətlərimizə sədaqəti ifadə etməklə yanaşı, özündən sonra gələn poeziya axınına yolu işq salıb.

Seyranın sevmədiyi Lenin deyirdi ki, "fakt yaman şeydir". Bir var meyvə ağacın bətnindən gəlir, biri də var yeni il yolkasının süni yarpaqlarına bərkidilən meyvəcət şəkilli plastmas fiqurlar... Söyümüz ikinciə bənzəməsin deye, əlahəzər fakt üz tutmağın məqamı yetişdiyinin fərqindəyik - Seyran Lenini sevməsə belə...

Seyran Səxavət esqlə dolu bir şairdir. O, esqlə elə miqyasda doludur ki, bəzən esq onun üzünə çıxır, sifətine baxan kimi bilirsən ki, bu insan esq dəlisidir. Fakt isə faktlığında qalır. Hələ bir siz buna baxın, 16 yaşlı ustad (!!) 1962-ci ildə qələmə aldığı ilk mətbu şeirində deyir ki:

*Sual verdi sevgilim
bir gün üz tutub mənə:
Nədir arzun həyatda
cavan oğlan, desənə?*

*Dedim həyatda yalnız
iki arzum var, ay qız.
Biri sənət dağının
zirvəsinə ucalmaq,
biri də ki, sənintə
ömür sürüb qocalmaq...*

İlk mətbu şeirində şairin öz üzərinə götürdüyü, həm də iki missiya-dan biri ultra ferdidir, orada nailiyət varmı, yoxmu, yalnız 16 yaşlı o sərişin uşağın özünə bəllidir. Onun baba boynuna götürdüyü ikinci (bəlkə də birinci) missiyanın bəhrələri isə artıq bəzək ədəbiyyatımızın sərvətidir!

Cünki onlar eşqin öz kimi ölü ölü, eşqin heykəli eşqin doyulmaz xatiro kimi əbədidir. İntimləri dilə gətirmək, hardasa, ayıbdır, amma bir iş var ki, intimlərdəki əbədiyyəti ifadə etmək də fəlsəfənin predmetinə daxildir. Bu açıdan Seyran Səxavətin 17 yaşında yazdığı "Sevirəm" şeiri məhəbbətin poetik anatomiyasıdır (yəqin, şairin özünən də min il yatsa yuxusuna girməz ki, bu necə baş verib). Əsərin qəhrəmanına - gənc aşiqə görə onun ürəyinin en incə tellərini tərəpədən sevgilisinin areali mütləq qaydada, hökmən sevilməyə layiqdir. 17 yaşlı bir gəncin belə düşünəcəsi nəinki füzulyanə, həm də dəhiyanədir. Şair sevdiyi qızın evinin tuşunda yanın ulduzları, xəzan vaxtı onun bağçasında yero tökülen yarpaqları, onun qədəmi dəyən torpaqları, o qızın sirdəşini, atasını, anasını, qardaşını, daşlı-kəsəkli küçələrini, onların həyətinə dövrələyən barını, qonşudakı diş tökülmüş qarını, şairi sevdiyinin dilitek sancan arını, qızın bu binəvəni duymayan gözünü, onun ürəyə od vuran sözünü... və nəhayət, onun ÖZÜNÜ sevir!

On yeddi yaşlı bir gəncin qələmindən çıxan bu şeir o vaxtlar da, elə indi də, mənə elə gəlir ki, məhəbbət deyilən insan hissini ən mükəmməl portretidir, bu, Madonnanın (bəlkə də Rəfaelin), bu, Leylinin (bəlkə də Məcnunun), bu, Əsllinin (bəlkə də Kərəmin), bu, Hamletin (bəlkə də Ofeliyanın) portretidir!

Seyran Səxavətin poeziyası, o cümlədən bütün

MƏN ŞEİR YAZANDA SƏNİ TAPIRAM

Əslində səni tapmaq elə özümü tapmaqdı

Hər bir Söz adamı Tanrı dərgahında bir yer sahibi olur. Çünkü Söz Tanrı piçiltisidi və onu da hər adam duyub, fəhm edib öz sözünə, öz ruhunun ifadəsinə çevirə bilmir. Əger kimsə bunu edirsə, deməli, o Allahın sevdiyi bəndələrdəndi və heç də təsadüfi deyil ki, şairlərin yerinin Tanrı dərgahı olduğunu hər kəs yaxşı bilir...

Mən onun Sözünü özündən əvvəl tanmışam. Bir yazı-pozu adamı olaraq sovet dönməndən üzü bəri gəldiyim yolda, oxuduğum, dinlədiyim sözlərin sırasında onun Sözlərini görmüşəm. Hər görüşümüz də yadına, yaddaşına yazılıb. Çünkü həmsöhbət olduğum bu halal Söz özü ilə birlikdə ruhuma rahatlıq getirib. Elə bilmışəm ki, o Sözü mən demişəm, məne məxsusdu. Deməli, yaşadığım zaman kəsiyində həyatda təmasda olduğum ən çox Məmməd Araz, Bəxtiyar Vahabzada, Nüsret Kəsəmənli, Zəlimxan Yaqub şeirləri ilə baş-başa qalandan mənə elə gəlib ki, onlar bütün şeirkələrini mənə yazırlar. Ve mən də bu şeirlərin hamisının özümə aid olduğuna daxilən inana-inana həmin şairlərin sözlərinin az qala pərvənəsinə çevrilmişəm.

Təbii ki, həyat dəyişdikcə, zaman keçdiyinən doğmalaşdırıbm ruh dostlarının sırası da yenilənib, artıb... Bu gün onların arasında bir ad da, bir imza da var. O adın sahibi yolun bitmədiyini bəyan edən Barat Vüsəldi. Bu bəyanatın arxasında dayanan Barat Vüsəl deyir ki:

Yer üzüne haqqın göyər üzündən
Salamını yetirməyə gəlmışəm.
Bölüşdürüb günahını Adəmin,
İlim-ilim itirməyə gəlmışəm.

Torpağına, havasına vurulub,
Torpağıyla, havasıyla bir olub.
Bir kasıbin komasına burulub,
Öz köksümü ötürməyə gəlmışəm.

Adam bilib adamlara qarışdım,
Adamlarla mən də küsüb barışdım.
Yollar çıxdı, yol hardadı? - soruşdum,
Bu suali bitirməyə gəlmışəm.

Adam var ki, bayaq gəlib dünyaya,
Adam deyil, ayaq gəlib dünyaya,
Qəlbim məndən qabaq gəlib dünyaya,
Ayaq altdan götürməyə gəlmışəm.

Bəli, bax, dünyaya niyə gəldiyini açıq-aşkar bilən və hər kəsə də açıq-aşkar söyleyən Barat Vüsəl 70 il bundan önce Söz havasıyla, Söz işığıyla qədəm qoydu dünyamiza. Gəldi ki, Sözə ciyin versin, Sözün nizamını bir az da ovxarlasın, bir az da tumarlasın, Sözün işığına bir az da işiq qatsın... Elə bu istəkla, bu arzuyla da Məmməd Araz demiş, göyərtdi karanlığı. Qəlemini ürəyinin həm dinləyicisi etdi, həm də xidmətçisi. Ürek deyəni, ruh səsləndirdiyini qələm önce dinlədi, sonra kağıza köçürüdü. Ve beləcə, Qazaxın bir guşəsində Azərbaycan adlı məmləkətə Barat Vüsəl Sözü yayılmağa başladı. O sözü ki, oxucu birnəfəsə dinləməyə artıq hazır idi.

Bir də döñüm başına,
Gözünə döndüyüm söz!
Ay çıçəkdən qoxlayıb,
Ağacdan dərdiyim söz!

Məni tutdun, atmadın,
Üstümə qayıtmadın.

Zəndimi yanılmadın,
Sağ ol, düz gördüyüm söz!

Ölsün öldüyü halda,
Məni gözləyən gor da!
Məni gözləyir yolda
Mənim söz verdiyim söz!

Bəli, zənnimcə, bu Sözü dinləməyə, bu verilen sözün işığına yiğışmağa həm dəyər, həm də heç kimdə tərəddüd ola bilmez. Elə bu sözün ətəyindən yapışib xatırlatmaq isteyirəm ki, torpaq nisgili-miz başlayandan sonra Barat Vüsalla şəxsi tanışlığımız və dostluğumuz da reallaşdı. Bakıda qarşılaşdıq, dərdləşdik, bu rəşəlaşma da çevrildi körpüye - dostluq körpüsüne.

Mən Barat Vüsəlin dövri mətbuatda çıxan bütün şeirlərini, məqalələrini demək olar ki, oxumuşam. Bunu ona görə deyirəm ki, oxucu birmənalı şəkildə əmin olsun ki, Barat Vüsəlin söhbəti də şeirdi, hətta yazdığı məqaləsi də! Allahın verdiyi istedad, onu yaxşı mənada sözün danışan dilinə çevirib. İçindəki od, alov danışmağa başlayanda sözə çevirilir. Əger efirdən, ekrandan və yaxud da üzbüüz təmasdan onu dinləməsinizsə, sinəsinin necə atländiğini, səsinin şeir üstədə necə kökləndiyini və ən vacibi şeir dedikcə elə bil yerdən qopub ayrıldığını yəqin ki, hiss etmisiniz. Mənim gözümde bu belədi. Yəni Barat Vüsəl şeir söyləyəndə o, hər kəsdən ayrılır. Onun səsi göyün yedinci qatından gelir. O yazar ki:

Mənə elə-bele yaşamaq olmaz,
Içdiyim bu zəhər qəndə oxşayır.
Bir ayağım üstədə dayanmışam mən,
Qəlbim həm yaşamır, həm də yaşıyır.

Bələlər dolanır bu dərdli başda,
Mənə nə görürəm, dərddi bu yaşıda.
Ağlasam qorxuram, hər damla yaş da,
Verilən şəhərə, kəndə oxşayır!

Demirəm bu boyda göy də mənimdi,
Deyirəm bu yer də, göy də mənimdi!
Sərhəddi olmağa növbə mənimdi,
Bu Vətən bu saat məndə yaşıyır!

Həqiqətən gözəl şeirdi. Fikir yükü də, mənə çalarları da, söz düzümü də, şair yanışısı da... Bir sözlə, bütöv, kamil və həm də arzu olunan şeir!!

Mən şair dostum, qardaşım Barat Vüsəlin şeirlərinin yaşıl ormanında gəzib-dolaşdırıqca hər gülü öz görkəmində gör-səm də, amma o güllərin hər birində təzə bir etir, təzə bir qoxu hiss edirəm. Sanki Baratin şeirləri vesf etdiyi gözəlliklerin, hətta dağın, daşın da etrinə etir qatır. Onun nəqqaş kimi qulluğunda dayanır. Ve beləcə, yanağı xallı lalə də, boynubükük benövşə də öz görkəminin işığında bir az fərqli bir qoxuya danışır adamlı. Bu söhbəti dinləyə-dinləyə mən onun misralarının avazında fərqli bir dünyanın adamına əvərlərəm. Çünkü mövzunun təqdimatı, mövzunun ifadəsi Barat qəle-miyələ yazılır.

Hələ belə gözəl gün görməmişik,
Hələ belə gülüb-güldürməmişik.
Hələ ölməmişik... öldürməmişik,
Hələ görməmişik bir-birimizi!

... Ötüb keçən aya, ilə baxmışıq,
Bu görüşdən ötrü çox darıxmışıq.
Əl-ələ vermişik, yola çıxmışıq,
Hələ görməmişik bir-birimizi!

Bir parçasını təqdim etdiyim bu şeirdəki sevən insanın mənzərəsi şairin qələmində dipdiri olduğu qədər də, insana can köynəyi qədər yaxın, öz sevgisi qədər də doğmadı. Çünkü hələ xəyalında yaşatdığı, xəyalında özünlə hər yere aparıb gəzdirib gətirdiyin, amma üzünü görmədiyin sevgi mələyinin təsviri sözün imkanlarından da çıxaraq məhz şairin öz imkanları çərçivəsində misralanıb, şeire əvvəlib. Ona görə de müəlliflə onun yaratdığı obrazın bir-birini tamamlaması şəxsən məni sevindirir. Bu, təkə Barat Vüsəlin deyil, həm də poeziyanın uğuru. Ona görə də, əger Barat Vüsəl deyirə ki, "mən şeir yazanda səni tapıram".

hətta səsli mesaj kimi də piçıldıya bilərsən. Çünkü buradakı fikirlərin, hisslerin həniri də, səmimiyyəti də sevgidi. Və bu sevgi yalnız Sənə aiddi! - deyib qərar verməyə tələsməmək şərtlil. Çünkü sevgi sevənlərə aiddi. Deməli, bu şeir də bütün sevgisi olanlar üçün yazılıb Barat Vüsəlin qələmiyle...

Bir şair, bir söz adamı kimi Barat Vüsəl Azərbaycanın təbiətindən, coğrafiyasından, tarixindən bəhs edən şeirlərində də şəhidlerimizin ruhuna piçitlərində da, sevgisində də, yaşadığımız həyat gerçəklərinin ifadəsində də öz səmimiyyəti ilə seçilir. Həmin şeirlərində həyat təkə görünmür, duyulmur, həm də yaşanır. Mənə görə bu Barat Vüsəl poeziyasındaki sufi damarının varlığından da irəli gəlir. Çünkü Barat Vüsəl göyərlə, Tanrıyla danışmağı zaman-zaman haqq etmiş və onun Göyəzən dağının zirvəsindən bütün Türk dünyasına təref bir Bozqurd hayqırışıyla səslənməsi elə-bələ şeir xatirine çağırış deyil. Bu onun iç dünyasının səsidi. Barat yazır ki:

Öz göyüm, qanadım var,
Uçmağa inadım var.
Öz uçmaq saatım var,
Uçuram ürəyimə.

Gəlsin dərd, gələn gəlib,
Gülsün dərd, gülən gülüb.
Dərdi - dərd bilən bilib,
Açıram ürəyimə.

Bəndədən bəndə qorxur,
Yoxuş - bələndə qorxur...
Adam görəndə, qorxur,
Qaçırıram ürəyimə.

Bəli, bu dünyada qorxmalı, ehtiyatlanmalı həqiqətən müəyyən məqanlar, müəyyən hadisələr var. Amma Barat Vüsəlin dediyi "adam görəndə, qorxur" misrası yozunu ilə çox mətləblərdən xəber verir. Xüsusilə adam cilidilər adının gözünün önemənən gelir. Düşünürsən ki, onlardan qorxmaq müəyyən mənənə lazımdır. Ən azından ona görə ki, milçək ürək bulandırır. Və nəhayət...

Mən Barat Vüsəlin yubleyi ilə bağlı içimdən gəlib keçən bu beş-altı sözün öz sözünün ətəyində tutub yazdım. Yəni Barat Vüsəlin Sözü sözümüz sarvanı oldu. Bir də gördüm ki, dostumun qalayıb əlini istidyi ocağın istisi məni də vurur. Onun başında olduğu ocaq ulu şairlərimizin, böyük ustadlarımızın qaladığı ocaqdı. Və Barat Vüsəl da bu ocağın oduna həm isinib, həm də kösöv adıbdı. Yəni oda od qatıb. Ona görə də haqlı olaraq deyir ki:

Kimi dindirirəm, rəhmət oxuyur,
Kimi dindirirəm, pir deyir sənə.
Bağrının başında bir ağrı duyur,
Ölümü heç rəva bilməyir sənə.

...Bir evin kərpisi - daşındayam ki,
Cığırı ot basıb, izi qar almaz.
Elə bir ocağın başındayam ki,
Alovu səngiməz, közü qaralmaz!

Bəli, qardaş, bu, təkə sənin qənəeti yox, həm də çıxardığın ədalətli hökmü. Sənin SÖZ ocağın öz alovuya, öz oduyla hələ başına çox söz xridaları, söz həvəskarları yiğacaq. Çünkü bu, haqdan yanan ocaqdı. Ocağın odlu-alovlu, ömrün uzun olsun, qardaş! Doğum günün mübarək!

NİZAMI VƏ MUSIQİ

Ü. Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının "Şifahi ənənəvi Azerbaycan professional musiqisi və onun yeni istiqamətlərinin tədqiqi: Orqanoloqiya və Akustika" elmi-tədqiqat laboratoriyasında 2021-ci il 18 mart tarixində elmi işçi Nigar Bayramovanın onlayn seminarı keçirildi.

Prezident İlham Əliyev imzaladığı Sərəncamla bu il ölkəmizdə "Nizami Gəncəvi İli" elan edilib. 2021-ci ildə dahi şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880 illiyi tamam olması ilə əlaqədar olaraq, Nigar Bayramova "Nizami ve musiqi" adlı məruzə ilə çıxış etdi.

N. Bayramova qeyd etdi ki, dünya poeziyasında "Sirlər xəzinəsi", "Xosrov və Şirin", "Leyli və Məcnun", "Yeddi gözəl" və "İskəndərnəmə" poemalarını birləşdirən "Xəmsə" ilə şöhrət qazanan Nizami Gəncəvinin bədii irsi dövrümüzdə də müasirliyi ilə seçilir. Onun yaşadığı dövrdən artıq doqquz əsr keçəsə də, o, yene də yaşayır, onun adı daima çəkiliir, hər bir oxucusuna böyük mənəvi zövq verir. Ni-

zami Gəncəvinin zəngin yaradıcılığı poeziya sevərlərin həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Çünkü onun olməz "Xəmsə"sinə daxil olan müxtəlif mövzulu poemaları və lirik şeirləri dərin məzmunu ilə geniş oxucu kütłesini özüne cəlb edir. Ni-

zami yaradıcılığı və obrazı əsasında yaradılan əsərlər tez-tez səhnələrdə görünməkdə, konsert salonlarında səslənməkdədir. Nizami poeziyası elə bir tükənməz mənbədir ki, neçə illər keçsə belə, tədqiqatçıların onun irsində inдиye qədər deyilməmiş fikirləri aşkar edərək nizamişunaslığa və eləcə də musiqişunaslışa yeni əsərlər töhfə verəcəkləri şəksizdir.

Dünya ədəbiyyatının klassiki sayılan Nizami Gəncəvinin zəngin məzmunlu, yüksək ideyalı əsərlərində eks etdirdiyi insan zəkası, əlaqəli keyfiyyətlər, ədalətli, azad cəmiyyət, məhəbbəti tərənnüm edən çağırışlar və həmçinin şəxsiyyəti yaradıcı insanları həmişə düşündürmüştür. Onlar Nizamiyə bir mütəfəkkir-şair kimi yanaşmış, yaradıcılığını isə ən qiymətli mənbə hesab etmişlər, bu obraz və mənbədən bəhrələnərək, axtarışlarını və istəklərini gerçəkləşdirərək Nizamiyə həsr olunan ən gözəl əsərlərini yazmışlar. Nizaminin əsərlərinə bəstələnən və obrazına ithaf olunan musiqi əsərləri Azərbaycan mədəniyyətinin ən qiymətli inciləridir. Təkcə Üzeyir Hacıbəylinin şairin qəzəllərinə yazdığı "Sənsiz" və "Sevgili canan" musiqili qəzəllərinin, Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" baletinin, "Leyli və Məcnun" simfonik poemasının, Niyazinin "Xosrov və Şirin" lirik-romantik operasının, Fikrət Əmirovun "Nizami" baletinin, "Nizami" simfoniyasının adlarıni çəksək, Nizami yaradıcılığının milli musiqimizin inkişafında nə qədər böyük rol oynadığını təsdiqləyə bilərik. Bu əsərlər musiqisəvərlər üçün tükənməz ilham mənbəyidir.

Məruzeçi seminar boyu mövzu ilə bağlı çoxlu sayda musiqi materiallarından istifadə edərək slayd şəklində əməkdaşlara təqdim etdi.

Seminarda elmi-tədqiqat laboratoriyasının müdürü sənətşunaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nuridə İsmailzadə, baş elmi işçi, sənətşunaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Arif Əsədullayev, xalq artisti Zümrüd Məmmədova, aparıcı elmi işçi, bəstəkar Rüfət Ramazanov seminar haqda öz sözlərini bildirdilər.

Zərifə Bayramova

Yazar, tərcüməçi Rüstəm Mirzayev Adalet.az-a müsahibə verib.

- Rüstəm bəy, ədəbi mühitdə bir qədər az tanınırınız. Bu, nə ilə əlaqədardır? Özünüz istəmirsiniz, yazdlıqlarınız tanıtılır bilmir, yoxsa başqa bilmədiyiniz nəsə var? Və tanımayanlar necə tanıdaq siz?

- Mirzayev Rüstəm. 1981-ci ildə anadan Bakıda anadan olmuşam. İxtisasa hüquqşunasam, 14 ildən bu sahədə çalışmışam. ANS TV, Əzizbəyov rayon məhkəməsində işləmişəm. Amma sonra gördüm ki, bu iş mənəvi deyil. Daxilən čürütür, mənəvi iştirablar yaşadır mənə. 2015-ci ildən başlayaraq roman yazdım. Amma 2000-ci ildən yazılar yazıram. Romanın rüjinə dili Rus dilidir. Yəni, özüm də Rus dilliyəm, rus bölməsində oxumışam. Kitabım ilhamını da Braziliyadan almışam. Hazırda da tərcümə fəaliyyəti ilə məşğulam.

- İxtisasca hüquqşünassiniz. Bir müddət də fəaliyyət göstərmişiniz. Nə oldu bəs sonra? Yazuçı olmaq hüquqşunas olmaqdan yaxşıdır? 14 il sonra hiss elədiniz ki, bu sahə sizlik deyil? Bizdə hüquqşunas yazarlar çoxdur,

olub, bəziləri də sizin kimidə deyib, yəni, yaziçılıq mane olub...

- Səbəblərdən biri də budur. Başqa səbəblər də var idi mənə. Hüquq sərtlik tələb edir. Yazıçılıq isə yox. Mənim yazıçılığım tam məşğul olmağa imkan vermedi bəs sahə ilə. Hiss elədim ki, ədəbiyyat sahəsi mənə dənaha çox yaxındır. Ümumilikdə isə, sərbəstlik sevən adamam, disiplini həyat, dövlət qulluğunda çalışmaq mənlik deyil. O məhət sixir mən.

- Adəton hüquqşunaslar detektiv əsərlər yazar. Siz niyə yazmadınız? Həm də Rus dili siniz. Bizdə bunun da nümunəsi də var. Məsələn, Çingiz Abdullayev.

- Kitabında detektiv yerlər də var, amma tam olaraq mənlik deyil.

- Dede kavıh janrı ciddi qəbul etmirsiz?

- Tam olaraq elə deməyək, amma mənlik deyil o qədər də. Üstünlük vermirəm, mövzularım, yazılarım digər janrlardadır. Əsasən, miks janrdadır. Daha çox aktual və cəmiyyətdə tabu sayılan mövzularla üstünlük verməyə çalışırıam.

- Hazırda tərcüməsiniz. Ədəbiyyatla əlaqəsi varmı, yoxsa başqa sahə üzrə tərcümələrdir?

- Qismən. Ciddi, böyük ədəbi əsərlərə girişməm. Amma arası sıra hekayələr, elmi işlər və s. tərcümə edirəm.

- Əlavə dillər də bilirsiniz. Portuqal dili. Yazıçı üçün ən böyük özüllükdir o dildə oxumaq, yazmaq...

- Bəli. Orijinal başqadır. Mənim düşüncəm diliim ruscadır, dənisiyəm Azərbaycan. Rusca düşünüb, rusca yazırəm. Əsərlərində ruscadan oxumaq daha rahatdır mənim üçün.

- Kitabınız Braziliya səfirliliyinin dəstəyi ilə çıxb?

- Bəli, onların dəstəyi oldu, sağ əsərlər. Gediş-gəlişim var,

arada çalışmışda onlara qeyri-rəsmi, təniyirlər meni. ANS bağlanan sonra iş üçün müraciət etmişəm. Münasibət də ordan yaranmışdı. Müraciət etdim, dəstək oldular.

- Bəs niyə bizim qurumlara müraciət etmədiniz? Məsələn, AYB-yə...

- Dəstək olarlarsa, müraciət edərəm ora da. Mənim kitabım çıxanda heç kimi tanımıldım. Amma indi çıxdı tanıqlarıram. Bəzilərini şəxslən tanıyram.

- Kimləri tanır, oxuyursunuz?

- Zahid Saritorpaq, İlqar Rəsul, Nəriman Əbdürəhmanlı, İmir Məmmədli, Zahid Saritorpaq. Kitabımı imkan olduqda tərcümə üçün verəcəm həm də Zahid bəyə. Tərcümə fəaliyyətini də çox bayarıram.

- Xaricdə ədəbi fəaliyyətiniz nə yerdir? Ədəbiyyat üzrə, xüsusi nəsə bir iş görürsünüz?

- Menim əsas məqsədim Braziliyada özümü tanıtmaqdır hələki. Kitabım və yazılarım orada elektron versiyada yayımlanır, amma istəyirəm, daha

Braziliyada haqqında təsəvvür də yanlışdır. Ağlımiza ancaq futbol, kofe, karneval gəlir adını eşi də. Amma elə deyil. Əslində çox təzadlı və nəhəng bir ölkədir. Elə yerler var Braziliyada, sanki Mərkəzi Avropadakı kimi özünü hiss edirəm və öksinə, elə ştatlar var ki, Afrika dövlətlərindən demək olar, heç forqlənmir her barədə. Romanın isə, əsas xətti sevgidir, əbədi, olməz insan sevgisi, janrı isə, miks, yəni qarşıqdır. Detektiv elementi də var dediyim kimi. Ekşin də, tarix də, melodrama da var.

- Ümumiyyətə, Braziliyada yazar mühitinin vəziyyəti necədir? Senzur varmı, məsələn? İstənilən yazar istədiyi məməru təqnid edə, yazılar yaza bilirmi?

- Orda bu məsələdə senzurdan söz belə gedə bilmez. Kim nə istəyir yazar. Senzur anlaysı umumiyyətə yoxdur. Dündür, 1980-ci illə-

lar, hətta danışınlar belə sanki bir "eqolu" olur. Məhz dilə görə...

- Rus dil yox, həm də təfəkkür məsələsidir. Mən qəbul etmirmə yuxarıdan aşağı baxmağı. Heç bir halda. Çünkü, tekəbbür həm günah, həm təriyəsizlik, həm də daxili aləmin yoxsulluğu demekdir mənə. Nə olsun rus dillişən, bilirəm. Bu halda daha sadə olmalıdır. Mənim yaxın ərafim hamısı rusdullidir, amma görəməmişəm siz dediyinizi. Mən rusdilli olsam da, azərbaycanlıyam, bununla fəxr edirəm, evdə Azərbaycan dilində danışram. Rus dili ancaq lazımdır, işə bağlı. Rus dili çox yaxşıdır amma. Məsələn, baxın, bu dəqiqə internetdə bir məlumatı rusca da axtarır, bizim dildə də. Rusca da

"Dövlət qulluğunda çalışmaq mənlik deyil"

çox tənqid etmək mümkündür. Və yaxud çar dövründə Rusiyada élit ailələrində belə şey var idi ki, əsərləri fransızca öyrədirilərlər. Puşkin, Lermontov, Tolstoy və digər məşhur yazar və şairlər həm bu mərhələdən keçib. Eyni zamanda, buna baxmayaq, ana dillərini heç vaxt unutmamış və öz əsərləri ilə onu bir az daha

çoxta nim. Braziliyaya bağlı göləcək üçün daha böyük işlər planlaşdırıram. Məsələn, bəzim müəllifləri o dələ çevirmək, öz kitablarının süti əsasında ssenə yazıb, teleserial çəkdiirmək və s.

- Onda sizin əsas oxucularınız xarici oxuculardır. Braziliyadan baxanda bizim mühit necə görəsənir?

- Dəməzdəm əsas xarici oxuculardır, lakin kifayət qədər braziliyada tanışım var. Kənardan mühitimizə olan baxışa gəlinəcə, yaxın 5-6 ilə qədər Braziliyada ekşor adamlar Azərbaycanı heç tanımırdı. İlk Avropa, İsləm əyonlarından sonra tanıldılar. Müharibə isə necə lazımdır bizi tanıtdı orada. Məsələn, San-Paulu şəhərində yaşayın və kasib ailədən olan Marlon adlı 10 yaşlı uşaq bizim əsərlərə dəstək məktubu yazmışdır və hətta 30 real möbləğ, yəni, bizim pul ilə haradəsa 10 manat belə göndərmişdir. Bizim savaşımızın haqq olmasına braziliyalar tərefindən dərkləndirilən, özü bir qəlebdər mənə və bəzəmə bunu aşılamağı bütün dünyada, o cümlədən Braziliyaya da. Ümumiyyətə, Braziliyada olduqca kasib təbəqənin yaşıdagı "favela" deyilən rayonlar mövcuddur böyük şəhərlərde. Eynən Türkiyədəki gecəqondular kimi. Çox pis vəziyyətdə yaşayırlar. Lap pis. Təsəvvür edin, həmin Marlon elə rayonların birində yaşıyır. Məktubda da bizi tanıdı, sevdiyini yazmışdır. Bir azərbaycanlı kimi mən çox fərəhliyim bundan. Ədəbi mühitə gəlinəcə, bu məsələdə vəziyyət acıqlaqlıdır. Belə ki, bizim ədəbiyyatımız və ümumiyyət, mədəniyyətimiz haqqında təsəvvür orada demək olar ki, sıfır dərəcəsindədir. Və bunun üzərində göləcəkdə ciddi çalışmaq lazımdır.

- Tərcümələrdən dənisiyət? Sizi qanə edirmi dili bilər? - Mafiadırlar?

- Ondan da üstün. Dövlət içində bir dövlət. Dövləti dolayı yolla temsil edirlər. Əllerində informasiya resursları, televiziya kanalları falan var.

- Heç ödürülən, sıxışdırılan yazıçılar var həmin əlqarxlardır?

- 1970 və 1980-ci illərin əvvələrində ölüm hadisəleri çox olub. Amma indi iqtisadi təzyiq olur. Məsələn, biznesi olan yazıçıları, vergi orqanları, qaydasız rəqəbat və digər buna bənzər əsərlərə dəstək məktubu yazmışdır və hətta 30 real möbləğ, yəni, bizim pul ilə haradəsa 10 manat belə göndərmişdir. Bizim savaşımızın haqq olmasına braziliyalar tərefindən dərkləndirilən, özü bir qəlebdər mənə və bəzəmə bunu aşılamağı bütün dünyada, o cümlədən Braziliyaya da. Ümumiyyətə, həm də vəziyyətə deyil. Bizim 90-ci illərin müəyen nüansi orada hələ də davam edir.

- Tərcümələrdən dənisiyət? Sizi qanə edirmi dili bilər? - Məsələn, həmin əlqarxlardır?

- - Bir əsas qanət. Çələrlər qoxdur, ifadə tərzi qoxdur. Rus dilində mənfi şey odur ki, bizim dil kimi şirinlik yoxdur. Sünlik var. Murad Aci adlı bir türkoloq yazmışdır ki, rus dili - sünlidir. Düz deyirdi. Bizi dildə isə, sünlik yoxdu, çox sıyrındır, musiqi kimi. Layladı sanı.

- Siz onda Azərbaycan dilinə heç vaxt yazmayacaqsınız?

- - Yازaram, amma effektiv olmayıacaq. Bu yaşdan sonra da gecdir, mənə. Odur ki, həmişə rusca yazacam, və yazılarım Azərbaycan dilinə tərcümə olunacaq.

- Rüstəm bəy, son olaraq özünüzi biza hansı dildə və hansı sözlə ifadə edərdin?

- - Daxili azadlıq və şablonlardan kənar yaşayın, on əsası üstü beşək - içi təzək prinsipindən, yəni zahiri görkəmi üstün tutmaqdandır və zamanı çoxdan keçmiş mənəsiz adət-ənənələrdən qaçan, çürük feodal-patriarxal təfəkkürdən tamamilə uzaq olan bizi.

Söhbətləşdi; Orxan Saffari

ƏDALƏT •

20 mart 2021-ci il

**Lerikin icra başçısı
Rövşən Bağırov COVID-19
əleyhinə ikinci dəfə peyvənd
olundu**

Respublikamızın hər yerində olduğunu kimi, Lerik rayonunda da Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 16 yanvar tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında COVID-19 xəstəliyi əleyhinə 2021-2022-ci illər üçün Vaksinasiya Strategiyası"na uyğun olaraq COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizə məqsədilə əhalinin peyvənd olunması prosesi uğurla davam etdirilir. Strategiyanın əsas məqsədi ölkədə yayılmış koronavi-

Rus pandemiyasının qarşısının alınmasına, virusa yoluxma və ölüm səviyyəsinin aşağı salınmasına nail olmuşdur.

Əhalinin vaksinasiya olunması üçün Lerik Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında bütün zəruri tədbirlər görülmüş və lazımi şərait qurulmuşdur.

Hazırda rayonda yaşı 50-64 və 65-dən yuxarı olan vətəndaşların peyvəndlənməsi, əhemmənin ikinci doza vaksinin vurulması prosesi aparılır.

19 mart 2021-ci il tarixində Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rövşən Bağırova və rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Habil Məlikova COVID-19 əleyhinə ikinci doza vurulmuşdur.

Peyvənd olunduandan sonra vaksinasiya prosesinin gedişati ilə maraqlanan rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı, xəstəxanada yaradılan şəraitlə də tanış olmuş, peyvənd olunmaqdan ötrü xəstəxanaya gəlmiş rayon əhalisi ilə səmimi səhbət etmişdir. Bildirmişdir ki, cənab Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi altında pandemiya ilə mübarizə sahəsində görülmüş işlərin kökündə onların sağlamlığı dayanır. Cənab Prezidentin rəhbərliyi sayəsində ölkəmiz vaksin əldə edən ilk ölkələrdən biridir. Bu faktın özü də təsdiq edir ki, ölkə Prezidentimiz cənab İlham Əliyev əhalinin sosial rifah hali ilə yanaşı sağlamlığını da daim diqqət mərkəzində saxlayır.

Səhbət zamanı İcra başçısı pandemiya ilə bağlı aparılan mübarizə tədbirlərinə, ölkəmizdə elan edilmiş xüsusi karantin rejiminin tələblərinə ciddi şəkildə əməl etməyin hər bir vətəndaşın borcu olduğunu bildirmiş, bu istiqamətdə hər kəsə üzərinə düşən məsuliyyəti dərk etməyi tövsiyə etmişdir.

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısına əhalinin COVID-19 infeksiyasına qarşı vaksinasiya prosesinin yüksək səviyyədə aparılması üçün xəstəxanada bütün zəruri tədbirlər görülməsi, bu məqsədlə ayrılmış xüsusi otaqların TƏBİB-in təlimatlarına uyğun zəruri avadanlıqlarla təchiz edilməsi və günədək Lerik rayonu üzrə tibb işçilərinə, əhemmənin yaşı 50-64 və 65-dən yuxarı olan vətəndaşlara ümumilikdə 3705 doza vaksin vurulduğu haqqında məlumat verildi.

Eminquey

Məmməd Arazın sufi

həqiqətinə çatmış "Dünya"sı...

Turqut Ozalın 80-ci illərdə səsləndirdiyi bir fikrə rast gəlirəm.

"Şəriətdə bu sənindir, bu mənim, təriqətdə bu həm sənindi, həm də mənim. Həqiqətdə isə bu nə sənindi, nə də mənim".

Sonra bu fikir haqqında Bu ifadələr hər şeydən əvvəl təsəvvüf (sufilik) inanışı içində keçərlə ola bir ölçüdür.

Mehmet Demircidən bir yazı oxuyuram.

O deyir ki, şəriət deyince, dindəki zahiri hökmələr, hüquqi qanunlar, insanın bədəni və dünyası ilə bağlı xüsusiyyətlər ağıla gelir.

Təriqət "gediləcək yol, üsul, hal və gediş" mənasına gelir. Təsəvvüf termini olaraq təriqət Allaha çatmaq istəyənlərə məxsus adət, hal və davranış deməkdir. Təsəvvüfdə təriqət insanların mənəvi qabiliyyətlərini inkişaf etdirmək üçün qurulmuş dini-mənəvi yola deyilir.

Həqiqət təsəvvüfdə "zahirin arxasındaki örtülü və gizli mənə, dini həyatı en yüksək səviyyədə yaşayaraq ilahi sırlarə çatmaq" kimi mənaları ifadə edir. Bu isə dini hökmələrin məqsəd və hikmətinə uyğun bir şəkildə şərh olunması, əskisiz tətbiq olunması və yaşanması deməkdir.

Dində mülkiyyət haqqı var. Eyni zamanda hüquq deməkdir şəriət. Şəriət ölçülərinə görə hər kəsin malı özünə aiddir. Ondan istədiyi kimi istifadə edə bilər. Sənin malın səninkı, mənim malımsa mənimkidi.

Təsəvvüf bir mənəvi olğunlaşmaq yoludur. Təriqət bunun qurumlaşmış şəklidir. Bu yola girən hər kəs paxılıqlıdan, xəsislikdən can qurtarıb comərd olmağa çalışır. Nəticədə şəxsi malından lazımlı olduğu qədər ehtiyacı olanlara paylamalıdır. Buna görə də sənin malın həm sənindir, həm də mənim.

Təsəvvüf yolunda olan birisi nəfsini o qədər təriyə edər ki, elə bir nöqtəye gelər ki, kainatda gerçək varlığın Allah olduğunu, dolayıdı ilə her şeyin sahibinin Allahın olduğunu dərk edər. Anlayar ki, biz bir əmanət sahibləriyik. Əşya, mal-mülk, dünya varlığı həqiqətdə heç birimizə aid deyil. Hər şey Onundur.

Bura qədəri yəqin ki, sizə də aydın oldu. Dünya malı ilə bağlı bir çox buna oxşar fikirlər var. Məsələn, "Sultan Süleymana qalmayan dünya, sənə də qalmaz" kimi.

Bütün bunlar sizə bir mahnını, bir şeiri xatırlatmadımı?

"Dünya sənin, dünya mənim, dünya heç kimin"...

Gəlin bu misranın mənasını açaq.

Demək, nəymış? Dünya həm sənindir, həm mənimdi, həm də heç kimin. Bir misrada şəriət + təriqət + həqiqət!

Bəs, şeirin bütöv hali?

Başlayaq birinci bənddən...

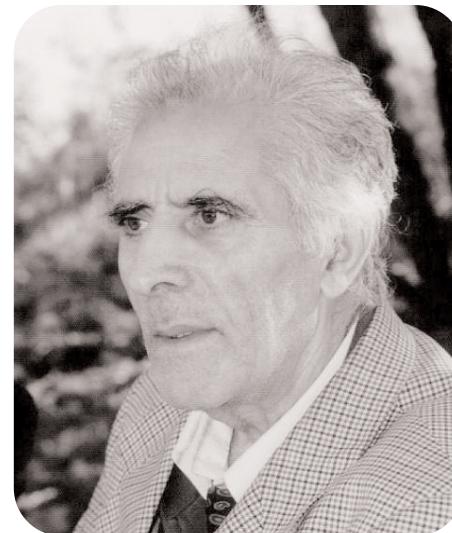
*Bir taleyin oyununda cütlənmiş zərik,
Yüz il qoşa atılsaq da qoşa düşmərik.
Bir zərrənin işığına milyonlar şərik,
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...*

Allah təkdir, hər şeyi cüt yaradıb. Gecəni gündüzə, qarani ağa, qadını kişi-

yə, həyatı ölümə, xeyri şərə yoldaş bilib. Və Allah özü elə bir zərrədir ki, mil-yonlar onun işığına şərividir. İnsanlar yalnız onun işığına bənd olub həyat tapa bilər. Əsl Güneş Allahan özüdür. O bizi qoşlaşdırıb atıb Yer adlı nərdtaxtanın üzərinə. Bəs bu oyuncun nəticəsi ne-cə olacaq?

Bir başqa şeirində Məmməd Araz cavabı özü verir:

*Bu oyunda kim uduzdu, kim uddu,
Peşimanı kim olacaq, nə bilim?*

Şeirin birinci bəndində yaradılış, Yaradan və onun axırı açılır...

*Çevrəsindən çıxsa əgər sevda fırıfan,
Bir ümidiñ ətəyindən tutub da fırlan,
Eşidərsən: piçıldayır yixilan, duran,
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...*

Sevda nədir? Şeirin məntiqilə sevda dünyadır. Bəs bu sevda kimədir, kimin üçün fırıfan? Yادınızın düşürmü Yusif Züleyxanın sevdası? Yusifin eşqindən dəliyə dönen iki adam. Biri atası Yaqub peyğəmbər... Yusifə görə o biri oğullarını bağışlamayan, illərlə Yusifin yolunu gözləyən, ağlamaqdan gözlərinin qarasını itirmiş ata. Onunla bərabər, 30 il-dən çox göz yaşı tökən, gözləri kor olan, gözəlliyyin itirən Züleyxa... Və bir gün Yusif Allahın icazəsilə Züleyxanın fərqinə varar. Onu sarayına getirər. Gözlərinə açar. Gözəlliyyini geri qaytarar. Və bundan sonra Züleyxa günlərle Yusifi unudar, Allaha ibadət edər. Ondan "Yusifin eşqindən çöllərə düşən Züleyxa indi niye Yusifi görmür?" deyə soruşanda cavab verər ki, "Mən illərdir bütün qəlbimi Allahın vəlisi olan Yusife bağlamışdım, amma indi başa düşürəm ki, dünyada sevilməyə layiq olan ondan da böyük bir qüvvə var - o, Allahdır. O Allah ki, Yusifi yaradan odur".

Bir yanda isə Yaqub peyğəmbər...

Allahın xəbərcisi gözlərinə görünər. Və deyər ki, Yusifi kim yaratdı? Yaqub deyər - Allah! Bəs o zaman niye Yusifə olan eşqini Allaha olan eşqindən uca tutursan?

Ibrahim peyğəmbər oğlu İsmayıldan keçib onu Allaha qurban verdi. Məhz onun oğlundan imtinasi yenidən onu oğluna qovuşdurdu. İndi sən də oğlun dan imtina etməlisən Allah üçün. Belə-

cə Yaqub peyğəmbər Yusifi Allaha qurban edər. Və sonrası... Yaqub peyğəmbər oğluna qovuşar.

Yəni sevda fırıfan o vaxt çevrəsində çıxar ki, Allah eşqi sənin qəlbində o biri eşqlərdən ciliz qalar. Və o an sən bir ümidiñ ətəyindən yapışmalan. O ümid də elə Allahan özüdür. Və eşidərsən: piçıldayır yixilan, duran. Dünya sənin, dünya mənim, dünya heç kimin...

*Bu get-gəllər bazarına dəvədi dünya,
Bu ömür-gün naxışına həvədi dünya.
Əbədiyə qəh-qəh çəkər əbədi dünya,
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...*

Və elə həmin dünya özü dəvə kimidir. Döyümlüdür. İnsanları susuz aparıb, susuz getirər. O dəvə ki, bunca illər ərzində nələrə şahidlək etmiş. Nə sultanlar taxtından enmiş, nə padşahlar ölmüş və bu dünyadan əlibəş getmiş. O, dünya malına aludə olan fironlara, dünya malını əbədi sayanlara qəh-qəh çəkmiş və əbədi yoluna davam etmiş...

Necə ki, sufilik - islamın canından qorxunu, hərfi, ehhəməni dərtib çıxarıır, yərini onun susuzluq çəkdiyi sevgi, həqiqət və vəhdətlə doldurur. Necə ki, sufilik "Men öz mövcudluğumu dayandırımiş, Allah qərq olmuş, Onunla vəhdətə gelmişəm!" - deyərək yer üzü məhəbbətinin yönünü yalnız Xalıq tuşlayır, Məmməd Araz da bu şeirlə bu dünyadan ancaq özünün əbədi olduğunu, qalan hər şeyin faniliyini, ötəriliyini bir daha göstərir.

*Ayaq saxla, dövrənə bax ötəri belə,
Min illərdir Araz belə, Həkeri belə.
Axşamların, səhərlərin təkəri belə,
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...*

Ayaq saxlayıb öz ətrafına göz gəzdir-sən görəsən ki, Araz da, Həkeri də elə hey gah axır, gah quruyur. Axşamlar səhərləri, səhərlər axşamları yola salır. Və bunların hamisi insanın iradəsindən kənardadır və onu idarə etmək mümkün deyil.

*Gülünclərə gülünc gələn bu ada güldüm,
Yüyəninə hər əl yetən bu ata güldüm,
Mən özümlə oynadığım şahmata güldüm...
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...*

Muradına çatmaq üçün mindiyi, amma çata bilmədiyi ata da, neçə-neçə şahları mat etdiyi Allahan dünya adlı şahmat taxtasına da Məmməd Araz gül-məkə heyrət edirmiş.

Baxmayaraq ki, bu şeir 1976-ci ildə yazılb və bundan sonra o, dünya haqqında başqa şeirlər de yazıl və mənə elə gelir ki, bu şeir Məmməd Arazın dünya ilə bağlı başqa şeirlərindən ən üstdə durur.

Hər bir halda, şairin özü demiş:

Dünya gözəl, dünya gözəl dünyadı...

"Ədəbiyyat" qəzeti

El NƏCƏFXANLI,
Əməkdar jurnalist

Namiq Dəlidəğlinin "ƏLLİLİYİ"

Ötən ilin bir payız günü idi. Sumqayıtda küçədə rastlaştıq. Namiq Dəlidəğli mənə bir "əlliliy" verdi ki, "xirdalayım". Hətta məni çay süfrəsinə dəvət etdi, amma tələsdiyim üçün üzrxahlıq edərək, "əlliliyi" də cibimə qoyub getdim. İndi yadına düşür ki, axı, o "əlliliy" elə də qaldı.

Fikirləşmeyin ki, xəzinədar-filanam. Mən hara, pul xirdalamaq hara? Olsa-olsa, söz xirdalayaram. Elə səhbət də şair dostum Namiqin 50 yaşı üçün çap etdiriyi əl boyda "Əllidə olənənlər" kitabınından gedir.

Onun kitabına ön sözdə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İham Məmmədli yazar ki, Namiq Dəlidəğli bu gün ömrünün və yaradıcılığının en yetkin dövrünü yaşayır. Ciddi söz adamı kimi tanınmasına baxmayaraq, heç vaxt qalın-qalın kitablara çap olunmayıb. Lakin o, balaca kitablara çox böyük mətləbləri, mövzuları, insan duyğularını siğışdırıb.

Doğrudan da, Namiq temtəraq sevən deyil, sakit, elə mənim kimi, bəstəboylu "faşır" in birisidir. "Cölmədə mən kiçiliyəm, içimdə dərdim böyüyür..." deyən şair, toxəllüsündən də göründüyü kimi, Dəlidəğlidir, 27 il düşmən tapdağında qalmış sazlı-sözlü, qızılı-misli Kəlbəcər elindəndir. Bəs, on illərce "orda yad əlində ata məzarı" qalan, burda "ürəyinin başı üşüyen", "düşmən güləsindən çapılan qaya"lara görə ruhu "dəli haraylara köklənən, "sınıq pəncərəli, sınıq qapılı" evinin dərdini çəkən və ürəyi çat-çat olan şair ne boyda olmalıdır ki? Sumqayıtda her birimizin ustad sandığımız Əsrəf Veysəllinin "Orda uşaqlığım əsir düşübüdü, Burda qocalığım xəcalət çəkir" deyiminə uyğun bir tale yaşayan, özü demiş, neçə arzusu, dileyi "intihar eləmiş" şair necə sinixmamalıydı ki?

*Cənə ağıryan Vətən,
gözü ağlayan Vətən.
Sinxdığını duydum
saralan otlarından,
qorxub sonin boynuna
saralan otlarından...*

Dağların yoncasını, nərgizini, bənövşəsini qoyub şəhərin kaktusuna, liliyasına, xrizantemina möhtac olan şair təsəlli tapardı?

*Bezdim bu şəhərin küçələrindən,
bezdim bu şəhərin asfalt üzündən,
çixüb kəndimizə getməyim galır,
geriyo dönəməyə üzüm nə gəzir...*

...Neçə il önce yaxın dostumuz, şeirlərini xırıdan Namis Şirməmmədli, Namiq Dəlidəğli və mən Sumqayıtdakı "Ana ve uşaq" kafesində oturmuşduq. Ana uşağı kimiyidik. İtirilmiş torpaqların, üzün-gözünü doyuncu güldüra bilmədiyiniz analarımızın "dərd"ini çəkdik bir-iki saat. Namiq orda anasına yazdığı "Səni Kəlbəcərə aparmamıram" adlı bir etiraf şeirini də oxudu:

*Yanırsan, göylərə bülənddi tüstün,
görürəm, çox vədə vurmuran üstün.
Çəmənlər parışan, çıçıklar küskün,
qan tökürlər, dərə, aparmamıram.*

Deyirəm, nə yaxşı ki, artıq bu həsrətə, nisgilə son qoyuldu. Torpaqlar işgaləndən azad olundu, indi hamımız Kəlbəcərə, Laçna, Şuşaya getməyə səbirsizlənirik. Amma yurd həsrətinin, od-oçaq yanğısının izi əbədi qalıb şairin üreyində. Yanıq yeri kimi, yara çapığı kimi. Onun şeirləri vətən ağruları - vətən ağ-

ları ilə doludur. Hərdən adama elə gəlir ki, şair, deyəsən, mağlubiyyətlə az qala barişibmiş da. "Vay dədəm, vay, biz hələ yaşayırıq"... Amma diqqətlə baxanda bunun heç də belə olmadığını görürsən. Bu misralar məhz Namiqindir, axı:

*Özü yuxulan ağlamaz,
dur, çırp üstünü-başını,
sil gözlərinin yaşını,
yaşamağa öyrənginən,
bu dövran sevmir "naşını!"*

və yaxud

*Saxla o gedən qoşunu,
yüyürüm mən də qoşulum-*

Yəni hər şey qabaqdadır, yəni qoşun tezliklə irəli şığıyacaq, üzü dağlara çapacaq, qisası qiyamətə qoymayacaq qalsın. Hələ beş il qabaq Namiq Dəlidəğli. Büyük Qayıdışımızın başlangıcı olan Lələtəpədən, Cocuq Mərcanlıdan üzüñü Murova tərəf tutaraq demişdi:

*Sənin sağalmagının
bir yolu, bir çəmi var,
Sənin yaralarının
bircəcə məlhəmi var:
Onun adı SAVAŞDI -
onun adı QƏLƏBƏ...*

Nə xoş bizlərə ki, bu "çəmi" tapmaq bəxtimizdə, qismətimizdə varmış. QƏLƏBƏ qəddimizi düzəltdi, belimizi dikəldi. Şeirlərinin birində "Ümidim hələ də can verməmişdi" deyən şair imana, dina gələr ta!

Namiqin yaradıcılığı qoşmalı, goraylıhı dağlardan qut alsa da, qaya misraların bel sütunundan maya tutsa da, o gözəlli saxlamaq şərtilə bir qədər müasir ruhludur.

Yəni sirf ənənəvi olaraq qalmayıb, çağdaş çağırışlara uyğun terzdə bəzi zərgor işləmələrinə rəvalanıb. Onun söz dəyirmanında fikirlər elə gözel ününür ki, dörlü-dürlü sözlər dəkimi, bərəkət kimi unluğundan gəlib töklür. Burda Kəlbəcər nisgili ilə dünyadan köçməş böyük, unudulmaz şairimiz Məmməd Aslanın dəfninə yazdığı şeiri misal çəkmək olar:

*Torpağa bir tabut söz basdırıldılar,
indi kəpənəklər sözə qonacaq,
Arılar şırasın sözən çəkəcək,
bu məzar söz adlı bar gətirəcək,
çıçık bitirəcək, gül bitirəcək...*

Şairin "Axtarıram", "Xan Laçına gedə bilmədi Ağa Laçınlı", "Şairləri soyurlar", "Çaylar" və başqa şeirləri də bu baxımdan maraqlı yanaşmaları ilə seçilir.

...Beləcə, Namiq Dəlidəğlinin verdiyi "əlliliyi" axır ki, birtəhər xirdəladum. Xeyirli olsun!

"Teatrda ilk dəfə səhnəyə çıxanda, sözün həqiqi mənasında, ayağının altından yer qaçı. O, həyəcan deyildi, qorxu idi. Çünkü səhnədən dünya kiçik görünür. Səhnə o qədər uca bir zirvədir ki, oradan dünya çox kiçik görünür. Hər adam o mərhələni keçə bilmir. Fikir verirsinzsə, barmaq qədər sayılacaq aktyorlarım var. Teatr aktyorlarından gedir səhbət. Bu gün belə səhnəyə çıxanda həyəcanlanıram". "Ədalət" qəzetiin qonağı Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının aktyoru Şəmistan Süleymanlıdır.

-Zəhmət olmasa, özünüüzü təqdim edin...

-1992-ci ildə Naxçıvanda anadan olmuşam. Ailəmdə məndən başqa sənət nümayəndəsi yoxdur. 2009-cu ildə Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə daxil olmuşam. 2013-cu ildə Universiteti bitirib əsgərlərimi də başa vurduqdan sonra Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının aktyor trupasında yer almışım. Hazırda həmin teatrın aktyoruyam. Müxtəlif seriallarda fərqli rolları oynamışam, hazırda "Yad Gəlin" serialında

ügrayır. İnsan gülünc vəziyyətə düşür və s. Bunların hamısı, təbii ki, səhnədə olur. Bunları bacardığı qədər tamaşaçıya satmalıdır. Odur ki, aktyorluq çətin peşədir.

-Yeni rolu canlandırdanda özünüüzü gələcək personajın yerinə qoysunuzmu?

-Obrazın kimliyinə bürünürük. Özümüzü onun yerinə qoysunq, gələcəkdə yox, e lə

hə - min an. Obrazla tanış olanda özümüzü onun yerinə qoysunq və dünyaya onun kimi baxmağa çalışırıq. Ki, hansısa

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb edir. Məni incəsənət cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

razla tanış olanda

özümüzü onun yerinə qoysunq və dünyaya onun kimi baxmağa çalışırıq. Ki, hansısa

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb edir, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

çəkili - rəm.

-Aktyorluq peşəsi sizi niyə cəlb etdi?

-Əslində bu sual şablon sualdır. Bu suali şablon sayıram. Bunun xüsusi bir mənəsi yoxdur. Fikrimcə, incəsənət insanı cəlb eddi, tek aktyorluq yox. Müsələ cəlb eddi, rəssamlıq cəlb eddi, hətta heykəltəraşlıq cəlb eddi. Bunların da içinde, mənə görə, onların şahı teatr sənəti idir ki, mən bu yolu seçdim. Peşman da deyiləm.

qazana bilməz. İstisnalar var təbii ki. Kimliyindən asılı olmayaraq bütün aktyorlar teatr səhnəsini görmeliidir. O canlı səhnəni, o canlı sənəti, tamaşaçının gözlerinin parıltısını hiss etmeliidir. Ondan sonra kinodə böyük uğurlar əldə edə bilər.

-Teatr üçün darixmişiz?

-Çox darixmişam. Teatr aktyorlarının ikinci evidir. Bu da şablon sözdür, bütün aktyorlar bunu işlədir. İnsan evi üçün əlbəttə darixar. Aktyor da insandır və mən də evim üçün darixiram. Tek Sumqayıt Dövlət Dram Teatr üçün yox, tamaşalarına baxdığım teatrlar üçün də da-

rıxi - şam. Bir şey deyim, sırr deyil. Bəlkə də, bunu siz də hiss etmisiniz tamaşalara baxmağa gedəndə. Teatrların fərqli-fərqli qoxuları var. Çox mükəmməl qoxullar teatrlar. O qoxunu teatrlardan başqa yerdən ala bilmezsen. Ona görə də teatrlardan ötrü darixir. Hansı sənət yoldaşılma səhbət edirəm, ilk cümlesi bu olur, teatr açılsayıdı, neca gözəl olardı?! İnşaAllah dünyada pandemiya bitər və teatrlarımız açılar.

-Bir filmi uğuru nədən ibarətdir?

-İlk növbədə senarıdan asılıdır. Senarı yaxşı olandan sonra iş də yaxşı olur. Təbii ki, məsələ senarı ilə də bitmir. Amma birinci növbədə senarı yaxşı olmalıdır. Senarı yaxşı rejissorun elinə düşməlidir. Yaxşı rejissor yaxşı aktyorlar yığmalıdır ətrafına. Yaxşı aktyorlar da (yəni rolu üstüne düşən) iş ortaya qoymalıdır. Bütün bu amillər toplananda film uğurlu olur.

"Səmimiyyəti sevirəm"

-Paxıl insansınız?

